B10 1/A/16/17

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St. Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠTMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRISS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠTMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main,

26. N-RS. TREŠDIENA, 1971. GADA 31. MARTS 21. GADS

WEDNESDAY, MARCH 31, 1971 SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 35 centi

Uz tevi, Latvija, iet visas manas domas

DV SAIMES RIETUMVĀCIJA GADSKĀRTEJA KOPSAPULCE

DV Rietumvācijas delegātu kopsapulce šogad notika 20. un 21. martā Kēnigšteinā pie Frankfurtes. Uz šāgada 1. janvāri Rietumvācijā darbojās 24 nodaļas un 11 kopas, apvienojot 1132 DV organizācijas biedrus, to skaitā 227 vanadzes. Pagājušā gadā no jauna iestājušies 62, bet aizgājuši 64 (18 miruši, 45 izstājušies un 1 iecelojis). Pieņemti jauni, pārstrādāti statūti, kuŗus arī vācu tiesa jau apstiprinājusi. Šai kopsapulcē pieņēma jaunos noteikumus pie jau apstiprinātiem statūtiem.

Notikusi viena informācijas darbinieku un viena jauniešu sanāksme. Jauniešu sanāksmē piedalījās arī 2 jaunieši no Anglijas. Savukārt viens jaunietis sūtīts uz DVF jauniešu sanāksmi Anglijā. Tāpat DV Rietumvācijas valde vienu jaunieti deleģējusi uz dziesmu svētkiem Kanadā. Šogad viena jaunicte dosies ar DV atbalstu uz DV 2. globālajām dienām Toronto. DV Rietumvācijas valde cer, ka ar šāda veida jauniešu ceļojumu atbalstīšanu tā palīdzēs viņiem iepazities ar jauniešu dzīvi un centieniem citās zemēs. Katru gadu DV Rietumvācijas valde pasniedz Minsteres ģimnazijas abiturientiem izlaiduma aktā grāmatas. Izdota patriotisko dzejoļu skaņu plate: „Uz tevi, Latvija, iet visas manas domas..." aktrises Dagmāras Kurmiņas lasījumā. Aprūpes nozare noorganizējusi plaša apjoma mākslas darbu, grāmatu, plašu un daiļamatniecības izlozi, kas devusi ievērojamu atlikumu kultūras darba atbalstīšanai. Kultūras nozare noorganizējusi dzejnieka Pētera Aigara referātu turneju Vācijas DV nodaļās. Lieldienu laikā Hamburgā, Minsterē un Kaizerslauternā ieradīsies DV Stokholmas nodaļas teātŗa kopa, sniedzot viesizrādes.

Vanadžu kopa noorganizējusi vanadžu darba sanāksmi Oldenburgā un salidojumu Menchengladbachā. Līdzīgas sanāksmes paredzētas arī šogad. Arējās informācijas nozares vaditājs J. Leititis, DVF valdes aicināts, bijis prickšlasījumu turnejā Anglijā, kur piedalījies arī informācijas darbinieku sanāksmē. Noticis arī kārtējais DV salidojums. Tāda paša veida salidojums šogad notiks 11. septembrī Hamburgā.

Saņemta Freiburgas pilsētas valdes atbilde, ka Bērzaini paredzēts ieskaitīt pilsētas apbūves plānā un pēc tā pieņemšanas lūgs attiecīgās valdības iestādes atcelt dabas aizsardzības aizliegumu. Tas nozīmē, ka Bērzaines vērtība pēc aizlieguma atcelšanas ievērojami palielinājusies. Vēl vienmēr DV rīcībā ir apm. 55.000 kv. metru Bērzaines zemes.

Menchengladbachas DV nodaļas izkārtojumā noticis svētceļojums uz Lommeli Beļģijā, kur karavīru kapos, starp 40.000 vācu karavīriem, mūžīgā mierā atdusas arī 87 latviešu cīnītāji. Arī šogad Vasarsvētkos notiks līdzīgs svētceļojums.

Aprūpes darbs un tam paredzētie līdzekļi bijuši apmēram iepriekšējo gadu līmenī. Vēl vienmēr Vācijā DV aprūpējamo kartotēkā reģistrētas 1318 aprūpējamo ģimeņu vienības, no tām 940 kara invalīdu. Viņu labā 1970. gadā izdots pabalstos 61.178,99 vācu markas, bet ziedojumos ienācis 62.894,90 marku.

Kopsapulcē piedalījās 26 delegāti ar 29 balsīm, bez tam arī valde un revizijas komisijas locekļi, kuŗiem kopsapulcē nav balstiesību. Kā labākā un aktīvākā pērngad Vācijā bijusi DV Menchengladbachas nodaļa, kas par to saņēma DV Rietumvācijas valdes ceļojošo kausu.

A. Bērziņš Daugavas Vanagu 2. globālajām dienām gatavojoties J. Liģera fotostudija

Voldemars Korsts

Ir neatlaidīgi jāprasa pašnoteikšanās tiesības

Man ir nācies lasīt mūsu laikrakstos runu atreferējumus, kuŗu saturs īsumā saka: „Mums ir atlikusi mūsu kailā dzīvība un mūsu valoda!" Tātad viss, ko mēs varam darīt ir mēģināt saglabāt mūsu valodu trimdā, „uzturēt" mūsu kultūru un cerēt uz labākām dienām!

Neapšaubāmi mums ir jāgādā, lai mūsu jaunā paaudze nezaudē spējas runāt latviski un uzsūc sevī latvisko kultūru un domāšanu, bet apstājoties tikai pie šī uzdevuma vien, mēs patiesi atzīstam, ka mums ir atlicis maz īsti latviskā cīņas gara laikmetā, kur redzami īsā laika sprīdī mūsu tauta Latvijā var tikt galīgi izklīdināta un Latvija kolonizēta veidā, kur latviešu nelielā minoritāte vairs nekad nevarēs atjaunot Latvijas valsti, ne arī saglabāt sevi nākotnei. Ja tad vēl trimdā pāris tūkstošu cilvēku runās latviski, tad šim faktam gan, varbūt, būs akadēmiska un vēsturiska nozīme, bet valsti un pašnoteikšanās tiesības vairs nebūs iespējams atjaunot.

Mūsu pienākums trimdā būt aktīviem politiski, atkal un atkal atgādinot nodarītās pārestības un prasīt, neatlaidīgi prasīt, lai ikvienai tautai un valstij atjaunotu tiesības pašām noteikt savu dzīves veidu un valsts iekārtu. Protams, tūliņ būs cilvēki, kuŗi teiks, ka mūsu dēļ kaŗot neviens neies, un ja apsvērot ar aukstu prātu, mēs teiktu, ka arī mēs kaŗu nevēlamies, tad tūliņ nāks konstatējums, ka bez kaŗa nav iespējams atjaunot brīvību apspiestām tautām. Šāds konstatējums ir tālu no patiesības, gandrīz tikpat tālu kā domu gaita, ka viss, ko mēs varam darīt, ir gaidīt uz labākām dienām.

No pesimisma un cīņas gribas trūkuma mūs brīdina arī mums labvēlīgie, politiskie darbinieki mūsu patvēruma zemēs. Tā patiesais Latvijas un Baltijas valstu draugs rep. Edvards Dervinskis savā pēdējā 1970. gada 18. novembrim veltītajā runā kongresā aicina mūs būt politiski aktīviem cīņā par Baltijas valstu brīvību un darīt iespējamo, lai brīvo valstu parlamentos neievēlētu personas, kuŗas saņo par koeksistenci ar Maskavas diktātoriem. Šis aicinājums, kas reizē ir arī brīdinājums, mums būtu jāievēro.

Šāgada 29. martā „US News & World Report", šī plaši pazīstamā žurnāla redaktors Davids Lorenss (Lawrence) pieskārās tai pašai tēmai. Ir vērts, ka Lorensa domas šeit tiek atkārtotas, cerībā, ka varbūt mēs tās saprātīsim un veltīsim mūsu kopīgos spēkus ne tikvien sevis uzturēšanai, bet arī cīņai par Latvijas nākotni, reālā un iespējamā veidā.

Davids Lorenss saka: „Pamats līdzdarbībai Vietnamas kaŗā un konfliktā ir princips, ka visiem cilvēkiem ir tiesības pašiem noteikt viņu valsts iekārtas veidu, atvairot katru ārvalstu spēku iejaukšanos kādas tautas iekšējā dzīvē. Visa pasaule, ieskaitot ASV, ir atbalstījusi brīvu valstu izveidošanos Afrikā, un ASV respektē kaut vai vismazākās Vidus un Dienvidamerikas valsts suverēnitāti. Pretēji šai apsveicamai attīstībai, Eiropā un Āzijā jebkuŗas mazās tautas un valsts patstāvība ir nepārtraukti apdraudēta. Ar ASV atbalstu ir saglabāta Vakareiropas neatkarība, bet turpat visu Austrumeiropu valda Maskavas diktātoru grība. Ir pagājuši jau gandrīz 30 gadu kopš mazajām valstīm Austrumeiropā varmācīgi laupīja brīvību, bet pārsteidzošā kārtā brīvo valstu kopība nav izdarījusi nevienu nopietnu mēģinājumu šo pārkāpumu labot. Ir labi zināms, ka Hitlera diktatūra izsauca Otro pasaules kaŗu, iznīcinot daudzu tautu pašnoteikšanās tiesības, bet kaŗu nobeidzot šo Hitlera laupījumu pārņēma Maskavas varmākas.

Kā piemēru Lorenss min Baltijas valstis — Lietuvu, Latviju un Igauniju un to, ka nedaudz vēlāk Kremļa imperiālisti paklāva savai diktatūrai Poliju, Čechoslovakiju, Austrumvāciju, Ungāriju un Bulgāriju. Pašnoteikšanās principi visās šajās valstīs ir iznicināti. Šad un tad, it kā garāmejot brīvās valstis ir izteikušas zināmus protestus un neapmierinātību, bet īsti pozitīva politika šo valstu atbrīvošanai visos šajos 30 gados nav bijusi sasniedzama un bez īsta protesta ir pieļauts krievu militārai varai apspiest katru brīvu domu, ja tāda ir radusies.

Tālāk Lorenss jautā, kā ir ar pasaules sabiedrisko domu? Un vēl tālāk — ja ir iespējams ilgs un dārgs kaŗš Vietnamas pašnoteikšanās tiesību labā, kādēļ gan šādas tiesības netiek attiecinātas arī Austrumeiropas valstīm un tautām? Viņš atgādina, ka ASV kongress 4 gadus atpakaļ vienbalsīgi pieņēma rezolūciju Baltijas valstu brīvības atjaunošanas labā, bet kopš tās pieņemšanas man kas ir dzirdēts par tās iedzīvināšanu.

Pēc Lorensa uzskatiem šo jautājumu nevar atrisināt kaŗš, bet ir pārliecībā, ka ir pienācis laiks šo jautājumu darīt zināmu Pad. savienības pilsoņiem ar plašu un neatlaidīgu publicitāti un pasaules sabiedriskās domas noskaņošanu apspiesto tautu tiesību labā. Protams, tas ir darbs un uzdevums, ko nevar veikt pāris dienās, bet ja šo jautājumu neatlaidīgi cilātu, izlietojot iespējamos diplomātiskos un saimnieciskos līdzekļus, tas nepaliktu arī bez ietekmes Kremļa diktātoru aprindās, ar laiku tos piespiežot atdot pašnoteikšanās tiesības tiem, kuŗiem tās ir laupītas. Lorenss aicina saprast, ka ir pienācis pēdējais laiks, lai visa brīvā pasaule prasa pašnoteikšanās principu attiecināšanu arī uz Austrumeiropu.

Ja šādu aktivitāti prasa amerikāņu publicists, tad jo vairāk mums pašiem jāsaprot, ka ir pēdējais laiks kļūt politiski patiesi aktīvlem, piedalīties aktīvi brīvo valstu politiskajā dzīvē un atkal atgādināt, ka puspasaule nevar dzīvot brīvībā, bet ora puse — verdzībā. Ir atkal un atkal jāatgādina, ka tikai tad brīvās pasaules brīva un netraucēta attīstība būs garantēta, ja visām tautām būs tiesības pašām izlemt savu dzīves veidu un valsts iekārtu. Pie tam nepietiek, ja mēs šos faktus tikai atgādinām, bet ir nepieciešami iesaistīties arī politiskajā dzīvē un iestādījumos strādājot, lai brīvo valstu parlamentos un valdībās tiktu ievēlēti tādi vīri, kas izprot, ka jo ilgāk liela daļa pasaules ir verdzībā, jo lielākas aug briesmas, ka arī šodien vēl brīvās tautas var savu patstāvību zaudēt.

Klusējot vai rīkojot tikai jubilejas un atceres un pieņemot skaistas deklarācijas, kuŗas reti kāds lasa, mēs īstenībā kalpojam pretējiem spēkiem. Mūsu sapņi par brīvu Latviju var piepildīt vienīgi aktīva darbība tādā veidā, ka mūsu domas un prasības sadzird arī tie, kas var veidot pasaules politisko nostāju. Ja mēs paši neklūstam aktīvi, tad ir velti vainot citus, ka viņi tuvredzīgi nesaskata draudus brīvībai. Durvis šādai mūsu darbībai ir atvērtas, iespējas ir raditas. No mūsu pašu gribas un aktivitātes atkarās, vai mēs šīs iespējas izlietojam. Ir jāķerās pie darba, jo domas, kas ir izteiktas kādas nacionāli nozīmīgas un cienījamas organizācijas aprindās, sakot: „Mēs esam cīnījušies un cīnīsimies atkal, kad pienāks laiks", ir bīstams iemidzināšanas līdzeklis. Laika vairs nav, pie darba ir jāķeras šodien, jo rītdien jau var būt par vēlu.

Maskava uztraucas par nacionālisma pieaugumu

Ņujorkas krievu laikraksts Novoje Russkoje Slovo 22. marta n-rā ziņo, ka Maskavā radies liels uztraukums par nacionālisma pieaugumu Latvijā. Šis satraukums piespiedis Pravdu ievietot visai plašu un asu rakstu pret latviešu lokālpatriotismu. Kā tas parasts, par kampaņas ievaditāju izraudzīts pašas Latvijas komūnistu partijas vaditājs Augusts Voss, kas arī parakstījis šo pirmo, sensācionālo rakstu. Materiālus viņš smēlies no partijas nesenā kongresa noskaņojuma, kuŗā izpaudusies liela neapmierinātība par Latvijas pārplūdināšanu ar cittautiešiem.

Pašlaik Latvijas iedzīvotājos latvieši gan vēl esot vairākumā — 60% no kopskaita, bet stāvoklis kļūstot arvien nelabvēlīgāks. No sveštautiešiem krievu esot jau 30%, bet baltkrievi, poļi, žīdi, lietuvieši un ukraiņi — ap 10%. Latviešus uztraucot nevien sveštautiešu lielais ieplūdums, bet arī pašu tautas zemā dzimstība. 1969. gadā Latvijā esot dzimuši tikai 14 bērni uz 1000 iedzīvotājiem, kas esot vismazākā dzimstība visā Pad. savienībā. Toties mirstība esot visai liela — 11,4 uz tūkstoti, un līdz ar to dabīgais pieaugums esot tikai 2,9 uz tūkstoti, kurpretim Pad. savienībā šis pieaugums esot 8,9 uz tūkstoti.

Pravda nepiemin, cik Latvijā vispār ieceļojuši sveštautieši, bet tikai raksta, ka pēdējos 11 gados šādu ieceļotāju Latvijā esot 158.000. Tajā pašā laikā Latvijas iedzīvotāju (tātad — arī ieceļotāju) dabīgais pieaugums esot tikai 114.000. Šāda parādībā pēc A. Vosa raksta, esot izsaukusi lielu satraukumu pat visai plašās latviešu komūnistu aprindās. „Mēs nevaram noliegt ar klusēšanu to faktu, ka dažos ļaudīs ir visai stipra nacionālā noskaņa. Šie ļaudis nesaprot, ka komūnismu mēs nevaram uzcelt bez visciešākās visu padomju tautību sadarbības..."

„Šie ļaudis domā," turpina Pravdas autors, „ka Latvija nekā neiegūšot no milzīgo rūpniecības uzņēmumu celšanas, jo līdz ar to iepludīs vēl vairāk cittautiešu. Tā domā Latvijas nacionālisti." Pēc A. Vosa uzskatiem tos uzkūdot latviešu emigranti trimdas zemēs, kas mēģinot iedzīt ķīli latviešu un krievu starpā. „Latviešu emigranti rietumu zemēs neapstājas ne pret ko, lai tikai sagrautu latviešu draudzību ar citām padomju tautām, sevišķi — ar krieviem."

Pēc A. Vosa domām, šie esot ļoti šauri uzskati, jo komūnistiskā celtniecība neesot iespējama bez visas Pad. savienības tautu ciešas politiskas, saimnieciskas un kultūrālas sadarbības.

Pravdas uztraukuma galvenais iemesls, kā redzams no Latvijas komūnistu partijas vaditāja A. Vosa raksta, nav tas, ka parastajā latviešu tautā radušās šādas nacionālas noskaņas, bet ka tās atklāti paužot pat partijas biedri... Latvieši, vispār, esot naidīgi pret iebraucējiem no citām republikām un neslēpjot savu lokālo nacionālismu.

Kn.

Prasa prezidentam atbrīvot Rīgas žīdus

Pie Pad. savienības sūtniecības Vašingtonā 21 martā aprestēti vairāk kā 800 žīdu, kas protestējuši pret aizliegumu padomju žīdiem emigrēt uz Izraēlu. Policija viņus apcietināja, kad tie izdarīja „sēdēšanas streiku" uz galvenā ielu krustojuma padomju sūtniecības tuvumā. Agresīvo žīdu aizsardzības līgas vaditājs Meirs Kahane vadīja 2000 žīdu demonstrāciju pie Baltā nama, lai pievērstu prezidenta Niksona valdības un amerikāņu uzmanību žīdu stāvoklim Pad. savienībā.

Padomju ziņu aģentūra TASS Maskavā žēlojās, ka žīdi ASV demonstrātīvi pārslogo padomju iestāžu tālruņus un bez kādas vajadzības turpinot zvanīšanu Ņujorkā un Vašingtonā. „Tālruņi skan visu laiku. Nevienam nav jābūt sevišķi gudram, lai tā darītu," sūdzējās TASS.

Meklējot ASV atbalstu Pad. savienībā ieslodzīto žīdu atbrīvošanai, 25 gadus vecais Jozefs Šneiders, kas sevi apzīmē par padomju žīdu, iesāka bada streiku, ieslēdzoties mazā būrī Baltā nama priekšā. Šneiders apsolījās streiku turpināt un gavēt, kamēr prezidents Niksons iznāks ar viņu apspriesties par ieslodzītiem žīdiem padomju cietumos, sevišķi par četriem apcietinātiem Šneidera draugiem, kas esot no viņa dzimtās vietas Rīgas un nākšņo padomju cietumos. Tie ir 23 g. v. Boriss Maftsīrs, 24 g. v. Michaels Šepšelovics, 33 g. v. Arkadijs Špīlbergs un 33 g. v. Ruta Aleksandroviča. 25 g. v. Jozefs Šneiders atradies Maskavas cietumā savā 8 gadu ilgā mēģinājumā izkļūt no Pad. savienības. Viņš tagad cer, ka prezidents Niksons ar savu autoritāti varētu panākt ieslodzīto draugu atbrīvošanu un palīdzēt viņiem izkļūt no padomju imperijas. J. Šneiders izteicās, ka prezidents Niksons, kas demonstrācijas laikā atradās atvaļinājumā Floridā, varētu izdarīt spiedienu, novilcinot visas diplomātiskās un kultūras apmaiņas sarunas ar Pad. savienību līdz tam laikam, kamēr Kremlis izdara ievērojamas koncesijas padomju žīdu lietā.

AP ziņu aģentūra ziņo no Maskavas, citējot kāda Kremļa pārstāvja izteicienus, ka uz Latviju un Lietuvu dosies augstākie padomju emigrācijas ierēdņi, lai tur iekārtotu pasu un emigrācijas dokumentu izsniegšanas birojus, kas pārbaudīs lūgumus izceļošanai uz Izraēlu. Taču ne visiem ir izredzes saņemt izceļošanas atļaujas, jo ir arī tādi, kas ir obligātoriskās karaklausības gados, vai arī ieņēmuši atbildīgas vietas padomju drošības iestādēs un to noklūšana brīvajā pasaulē nebūtu vēlama. Zināms, ka padomju valdība apsolījusi izce-

(Beigas 8. lpp.)

Latviešu grupa demonstrācijā Ņujorkā 14. martā pēc ziņas saņemšanas, ka krieviem izdotais jūrnieks Kudirka atrodas cietumā, kur pieteicis bada streiku. Foto: V. Mazelis

NO AVĪŽNIEKA PIEZĪMJU BLOKA (10):

Lai nu tā notiek — gaidīsim!

PIEMINEKLIS RAINIM UN ASPAZIJAI KASTAŅOLĀ APSOLĪTS ŠOGAD ◎ LITERATŪRAS VĒRTĒJUMU IZRAISĪTĀS „DIVKAUJAS"

Kad sāku rakstīt šo piezīmju seriju, ne mirkli nešaubījos, ka tā dažu labu lasītāju vai sabiedrisku iestādījumu amatpersonas mudinās ķerties pie spalvas un rakstīt redakcijai iebildumu vēstules, jo mans nolūks šai serijā nav tikai pačalot un sniegt lasāmvielu, bet pakavēties arī pie kutelīgākiem jautājumiem, nevairoties pat no pavisam „karstas dzelzs". Bez tam ieskati vienmēr bijuši un būs dažādi, arī krasi atšķirīgi. Tas ir tikai normāli. Ievērojot demokratijā pastāvošo vārda brīvību, katram atļauts savas domas izteikt. Tādēļ tas ir atļauts arī man, bet — tāpat tiem, kas domā citādi. Kā brīvā presē parasts, šo piezīmju seriju uzsākot, vienojos ar „Latvija Amerikā" redaktoru, ka man kā tīri personīgus ieskatus atļaus izteikt arī domas, kuras nepavisam neatbilst redakcijas ieskatiem, par to, ja pelnīts, saņemot no lasītājiem arī rīkstes.

Šo seriju uzsākot, nebiju domājis uz izraisītām lasītāju vēstulēm atbildēt, jo, kā jau teikts, domas bijušas un būs atšķirīgas, un katram ir tiesības savas izteikt. Tā, piemēram, nebija ko atbildēt uz gleznotāja J. Kalmītes un dzejnieka V. Pelēča iebildumu vēstulēm pret to, kā esmu „tulkojis" R. Stapräna kritisko apceri par mūsu tēlotājmākslu žurnālā „Tilts", kaut šo jautājumu varētu izvērst par garu polemiku, jo kādu rakstu var „tulkot" dažādi, var arī lasīt „starp rindām", kā mēdz teikt. Var arī fantazēt, kā pārmet man. Uztvere un domas reiz nu ir atšķirīgas.

Ir citādi, ja iebildumu vēstules satur personīgas dabas apvainojumus. Protams, arī tos var ignorēt un neatbildēt, taču piederu pie cilvākiem, kas sevi publiski apvainot neļauj, kā to darījis Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas (RAPK) centrālās valdes priekšsēdis prof. K. Dzelzītis, līdzparakstot ģenerālsekretāram A. Kalnājam, savā atbildes rakstā „Latvijas Amerikas" 3. marta numurā, deklarējot, ka mans piezīmju raksts „Atgādināts neuzceļamais piemineklis" sastāv tikai no nepatiesībām. Ar to esmu nosaukts par meli. Šī apvainojuma nomazgāšanai varētu sarakstīt veselu brošūru atspēkojumam, pierādījumiem ņemot presē publicētos ziņojumus, arī paša K. Dzelzīša rakstītus, tāpat viņa vēstules un citus neapšaubāmus materiālus. Taču — kam ar to būtu pakalpots? Vismazāk paša pieminekļa lietai. Godātajam profesoram K. Dzelzītim tikai nevajadzēja iedomāties, ka ir vienīgais patiesības paudējs, turpretim visi citi melo. Jāatceras, ka prof. K. Dzelzītis RAPK sēdēs nekad nav vēlējies preses pārstāvju klātieni, bet visus ziņojumus par komitejas darbību centies laikrakstiem sūtīt pats. Kā vērtējami amatpersonu ziņojumi par pašu darbu, par to še nav jāizsakās, taču atkal jāatceras, ka prof. K. Dzelzītis pēc kādas RAPK sēdes Ņujorkā, kurā citu valdes locekļu aicināti bija ieradušies arī 3 preses pārstāvji, tūlīt nosūtīja telegrammu „Latvijas Amerikā" redakcijai ar norādījumu neievietot L. Rumaka rakstu, jo tas satur nepatiesības, tādēļ nogaidīt un publicēt viņa paša sūtīto ziņojumu. Jāievēro, ka prof. K. Dzelzītis jau „zināja", ka sēdes atreferējums satur nepatiesības jau brīdī, kad ziņojums vēl nemaz nebija uzrakstīts, jā — profesors pat nezināja, kas to rakstīs! Rakstītājs nebija L. Rumaks... To atceroties, prof. K. Dzelzītim būtu ieteicams atturēties no apgalvojumiem par nepatiesību rakstīšanu!

Prof. K. Dzelzīša 3. marta paskaidrojumā teikts, ka RAPK rīcībā pašreiz ir 7028,67 dol., pie kam jaunās centrālās valdes laikā vien ienākuši pāri par 2000 dol., kas liecina, ka sabiedrības uzticība pieminekļa komitejai, kurā līdzdarbojas mūsu progresīvās inteliģences zieds, nav satricināta. Varētu varbūt vienīgi jautāt, kā saprotams apzīmējums — „progresīvās inteliģences zieds", — jo vismaz manās ausīs vārdam „progresīvā inteliģence" ir nelaba pieskaņa. Pārpratumu novēršanai gribu uzsvērt, ka nedomāju, ka ar izdevumiem kaut kas nebūtu kārtībā, taču to publicēšanu nevajadzētu atlikt uz grāmatas iznākšanu par pieminekli. Kopīgs sabiedrisks darbs saskaņā veicams tikai tad, ja sabiedrība par visiem jautājumiem ir informēta. Prof. K. Dzelzītis arī nav sapratis mana raksta pamatdomu. Tas nebija uzbrukums, kā viņš saka, ne Rainim, ne RAPK, bet gan īss atskats uz pieminekļa idejas līdzšinējo īstenošanas attīstību, ar jautājumu, kāds stāvoklis ir pašreiz un ko darīs ar saziedotajiem līdzekļiem, ja pieminekli neuzceltu. Jautājums bija vietā, jo par RAPK darbu ilgi nekas nebija vairs ne dzirdēts, ne lasīts. Ar prof. K. Dzelzīša paskaidrojumu šis „klusēšanas loks" nu lauzts, ar ko mana raksta mērķis arī sasniegts. Prof. K Dzelzītis tagad paziņojis, ka RAPK pieminekli uzcels vēl šai gadā, pie tam Kastaņolā, kur tam arī vienīgā piemērotā vieta, jo, domstarpības noskaidrojot, atsauktā pieminekļa celšanas atļauja atkal dabūta, arī Kastaņolas pilsētai apņemoties celšanā piedalīties līdzekļiem. Par to jāpriecājas. Prof. K. Dzelzīša paskaidrojums, ka piemineklis Rainim un Aspazijai būs uzcelts jau šai gadā, ir kaut kas konkrēts, ko, liekas, sabiedrība visu laiku gaidījusi. Lai tad nu tā notiek — gaidīsim! Ne tikai gaidīsim, bet arī sekmēsim pieminekļa uzcelšanas domu, ticot RAPK dotajam solījumam. Taču — ja šāgada 31. decembrī Kastaņolā vēl nebūs šī pieminekļa, jautāsim atkal, kāds ir stāvoklis, nebaidoties no jauniem pārmetumiem par „nepatiesību" paušanu.

Ar augšējo rindkopu atbildēts arī Irenes Lezdiņas, ASV, lasītājas vēstulei „Latvijas Amerikā" 13. marta numurā, kurā rakstītāja jautā, vai visā Raiņa pieminekļa akcijā, kurā piedalās daudzi redzami darbinieki un arī DV organizācija, nav bijis nekā pozitīva? Neapšaubāmi, akcijā ir bijis daudz pozitīva, citādi tai būtu trūcis atsaucības, taču pēdējā laikā pieminekļa lieta bija ieslīgusi klusumā, tādēļ bija jāapjautājas, kas noticis vai notiek, jo sabiedrībai kā līdzekļu devējai jābūt informētai. Uz otru I. Lezdiņas jautājumu, vai RAPK ir kādreiz devusi kādu noteiktu termiņu pieminekļa uzcelšanai, diemžēl, jāatbild, ka — ir devusi gan, tikai apņemšanās palika neīstenota. Nevienam nevar pārmest, ja neparedzētas grūtības kādu nodomu aizkavē, tādēļ piemirsīsim neizpildītos termiņus, bet gaidīsim apsolīto pieminekļa pacelšanos šogad.

Pensionāre K.K., Istoranžā, savā lasītājas vēstulē „Latvijas Amerikā" 17. marta numurā atzinusi, ka manas piezīmes par neuzceļamo pieminekli ir „nesmuks raksts", un jautā, ko pats Paipals darījis par labu latviešiem un Latvijai? Tas ir tikpat nesmuks jautājums, tik netaktisks, ka atbilde būtu pazemošanās. Arī cienot vecumu, kā mūs Latvijā kādreiz mācīja darīt, atļaušos līdzīgu netaktiskumu: piekrītu rakstītājai, ka tautas darbinieki ir jāciena, bet — tāpat jāciena arī latviešu valoda, tādēļ jāraksta nevis East Orange, bet Istoranža.

☆

„Latvijas Amerikā" lasītāju vēstuļu nodaļā izraisījusies interesanta polemika sakarā ar kādu Dr. E. Laivenieka kritisku izteicienu par viņa uztverē nemorālu vietu Gunara Janovska romānā „Pēc pastardienas", pārejot diskusijās par „piesārņojumiem literātūrā" vispār. Šī polemika pašreiz kulminējas literātūras kritiķa Gunara Irbes „vēstuļu divkaujā" ar literātūras lasītāju Dr. E. Laivenieku. Ar lielāko interesi jāgaida, kā šī „divkauja" beigsies. Dr. E. Laivenieks gan paziņojis, ka domu izmaiņu izbeidz, bet G. Irbe ar viņa atbildi nav apmierināts un prasa jaunu, konkrētāku.

Jācer, ka šī „vēstuļu divkauja" nebeigsies kā „cīņa", kurā ar rakstnieku Arnoldu Apsi iesaistījies rakstnieks Andrejs Irbe. Francijā dzīvojošais A. Apse Vācijas laikrakstā „Latvija" bija rakstījis recenziju par Baibas Kaugaras dzejoļu krājumu „Aizcirstās durvis" (Dzeja nav aizcirstas durvis), kura nav patikusi Zviedrijā dzīvojošajam A. Irbem, kas savukārt uzrakstījis kritiku par A. Apses kritiku ar virsrakstu „Kramplauzis pie dzejas durvīm". Šis pretraksts tik ļoti aizvainojis A. Apsi, ka viņš „Latvijas" 20. marta numurā publicējis šādu uzaicinājumu:

„Latviešu rakstniekam, dzejniekam un recenzentam Andrejam Irbem bija jāzina, ka vārds kramplauzis mūsu valodā tiek lietots tādā pat nozīmē kā zaglis, iebrucējs, tātad — kriminālnoziedznieks. Savā rakstā Kramplauzis pie dzejas durvīm A. Irbe ir mani divas reizes nosaucis par kramplauzi. Pirmkārt jau par to, ka esmu lasījis Baibas Kaugaras dzejoļu krājumu Aizcirstas durvis, kaut gan bez lasīšanas es taču ar grāmatas saturu nevarēju iepazīties. Otrkārt par to, ka savus atzinumus esmu recenzijas veidā publicējis, jo tā esot kramplauzība dzejas kritikas novadā. — Es uzaicinu Andreju Irbi nekavējoties atbildēt uz šādiem jautājumiem: 1) Kur, kad un no kā viņš ir saņēmis profesionāla kritiķa diplomu? 2) Ar kādām tiesībām resp. ar kādu pamatojumu viņš mani ir publiski apvainojis par kramplauzi — kriminālnoziedznieku? — Andreja Irbes atbildei uz šiem jautājumiem sekos mana tālākā reakcija uz viņa rakstu. — Arnolds Apse."

Tā kā abi raksti — Arnolda Apses recenzija un Andreja Irbes pretraksts — publicēti arī „Latvijā Amerikā" (skat. 27. februāra un 20. marta numurus), atļaujos paregot, ka pēc dažām nedēļām, kad laikraksta numurs ar Andreja Irbes rakstu ar kuģi būs sasniedzis Francijas krastus, līdzīgs Arnolda Apses uzaicinājums parādīsies arī „Latvijā Amerikā", tādēļ būšu viņam nu aizsteidzies mazliet priekšā. Lai man tas piedots, bet domāju, ka literātūras draugus šis „otras divkaujas" iznākums interesēs ne mazāk kā Gunara Irbes „cīņa" ar Dr. E. Laivenieku.

Uldis Paipals

PASMAIDĪŠANAI

☆

Klausoties apsūdzētā skaidri caurskatāmos melos, tiesnesis zaudē pacietību un iesaucas: „Jūs, laikam, uzskatāt mani par visstulbāko ēzeli!" — „Bet tiesneša kungs, par cilvēku taču nespriež pēc viņa izskata," apsūdzētais, laipni smaidīdams, pārmetumu atraida.

☆

„Kārli, viss kļūst dārgāks, mums jāsāk vairāk taupīt!" sieva pie brokastu galda paziņo vīram. „Tu varētu atteikties no cigaretēm un alus, tāpat izbeigt pastmarku krāšanu." Vīrs piekrīt. Pēc pusgada cītīgas taupīšanas sieva, atkal pie brokastu galda, bet šoreiz ar smaidu lūpās, atzīst: „Nu esam pietiekami ilgi no visa atteikušies un taupījuši, tagad varam atkal kaut ko sev atļauties. Ko tu domā, ja es sev nopirktu jaunu pavasara kleitu un cepuri ar piemērotu rokas somu?"

LATVIJA

26. N-RS. TREŠDIENA, 1971. GADA 31. MARTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvoklī un vakaros): Krišs Sīdars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $8.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTAJU VĒSTULES

KONGRESS

„Plašajā dzimtenē" notiek 24. komūnistu kongress. Milzis uz māla kājām apspriedīs jauno saimniecības plānu. Pus gadu simtenis jau pagājis, bet visi daudzie piecgades plāni un „stachanoviešu" lielais darbs devis tikai trūkumu un nabadzību. Padomu bez gala, bet panākumu nekādu! Ja tā turpināsies vēl otro pus gadu simteni, tad diez' vai komūnisms vairs pasaulē būs?

J. R., ASV

☆

PASAULĒ VĒL DAUDZ BRĪNUMU

Izlasot „Latvija Amerikā" trijos turpinājumos (sākot ar 13. janvāri) Leo Ozola interesanto apcerējumu par noslēpumainajiem baltajiem indiāņiem Venecueles džungļos — „Vai motiloņi ir latvieši?" ir jāpiebilst, ka pasaulē ir vēl daudz līdzīgu brīnumu un mīklu, kam vēl trūkst noteikta izskaidrojuma. Tā, piem. A. Toinbijs atradis 5 „balto barbaru" grupas, kuru izcelsmei viņš nespēj atrast izskaidrojumu, proti, baskiem — Spānijā, tuaregiem — Afrikā, albāņiem — Balkanos, ainiem — Japānā un beidzot — visai prāvajai kaukaziešu saimei.

Par baskiem mēs tikai tik daudz zinām, ka viņiem ir daudzas līdzības ar mūsu tautas brāļiem — prūšiem, kas nākuši no Bitinījas (Mazāzijā) un no kurienes, iespējams, cēlušies arī baski, pēc grieķu leģendas — no kādas princeses Pirines. Ar baltiem baskiem ir kopīgi arī noslēpumainās dieves Ska svētie burti „SK", kas tik bagātīgi sastopami latviešu valodā (kā, piem., vārdos skaists, skaitīt, skatīt u.c.) un arī daudzos vietu nosaukumos, no Baltijas jūras līdz pat Klusajam okeanam.

Aini noteikti ir mūsu tuvākie radi, jo bijuši kopā ar mūsu senčiem jau Dienvidkaukazā. Tikai nedaudzi no tiem nokļuvuši Baltijā, ko pierāda Ainažu nosaukums. Radniecību apstiprina arī senie kopīgie vārdi, kā piem. „ozols", ko aini sauc „ozo". Tādi paši senie vārdi pierāda mūsu saskari arī ar albāņiem Balkānos, ar kuriem mums ir daudz līdzīgu vārdu. Pieminēsim tikai citur visretāk sastopamo latviešu vārdu „lops", kas atbilst albāņu „lope" — govs. Tāda paša nozīme šim vārdam ir tikai vēl divās senās valodās: raitu — Šveicē un līguru — dienvidos no Alpiem.

Ar melno Afriku mums ir maz kopīgu vēstures liecību. Tomēr visai dīvainas līdzības atsedz bantu, sevišķi svahiļu valodas: viņās ir tie paši īsie, garie un lauztie patskaņi kā mūsu valodā... Vēl vairāk — burtiski līdzīgas parunas. Kā, piemēram: „Izlietu ūdeni nevar sasmelt", „Ja kaķa nav mājās, tad peles sāk valdīt".

Par arabu un berberu valodām, kas ir galvenās Afrikas ziemeļos, ir uzskats, kā tās cēlušās no kartagiešu resp. feniķiešu valodas. Bet feniķiešiem, kurus nepareizi uzskata par semitiem, ir bijis dievs Tautos, kas esot izgudrojis viņu alfabētu. Vēsturē sastopam tādus feniķiešu vārdus, kā kadmus, kadmil, kasmil u. c. Feniķiešiem ir daudzas līdzības ar ventiem un vēl tālāk — ar noslēpumaino, bet slaveno Sabas zemi, Arabijas dienvidos. Nav sevišķs brīnums, ja arī šīs zemes pagātnē mēs sastopam dieviešu Latas un Māras vārdus.

Alberts Kalniņš, Toronto

Dr. P. Vasariņš (uzņēmumā pirmais no kreisās) referē TLB literārajā vakarā Latviešu namā Toronto par tematu: „Skats šīsdienas Latvi jas dzejā", no viņa pa labi Jānis Kļaviņš un Indra Ancāne deklamācijas), tālāk — koklētāji, kas sarīkojumu kuplināja ar kokļu mūziku K. Staško vadībā.

(91. turpinājums)

Pēdējais cēliens vien stāvokli nespēj glābt. Spīdola iepriekšējos cēlienos jaucas un jauc, mulsina un ērcina, jo nesniedz vielu ne prātam, ne jūtām. Kā lai skatītājs dzīvo līdz tēlam, kuru nespēj saprast? Tas arī ir iemesls, kālab lugu grāmatā nelasīja, kālab par to neviens neinteresējās. Interese par lugu modās tikai ar lugas uzvedumu Jāņa Kugas izkārtotajā latviskajā mākslas gaisotnē. Kuga bija radījis viengabalainu lugas ietērpu. No pirmā līdz pēdējam cēlienam tas, skatiem gan mainoties, tomēr nepārrāva nacionālo lugas pavedienu, kas šķetinājās ne tik daudz ap Raiņa, kā ap Pumpura vientiesīgajiem tēliem.

Tā Kuga Ugunī un naktī pārņēma vadību, un režisors un aktieri, kopā ar publiku, bija laimīgi viņam sekot. Vienīgā būte, kas palika ārpus nacionālās kopības, bija Spīdola. Dekorātors šo „jautājuma zīmi, kas runāja tikai izsaukuma zīmēm", neitralizēja, tā ka viņa palika kā kaut kāds lieks ornaments pie citādi skaidrajiem latviskās skatuves apvāršņiem.

Jāņa Kugas māksla bija tik stipra, ka Spīdola to nespēja ne samulsināt, ne nomaldināt. Par to viņam bija pateicīgi ir aktieri, ir publika.

Mākslā lietas jo lielā mērā redz ne tādas, kādas tās ir, bet gan tādas, kādi esam paši, kādas tās vēlamies redzēt, vai arī tās neredzam nemaz.

Ugunī un naktī par publikas ievērību un uzmanību cīnījās divi mākslinieki: vārdu mākslinieks un vizuālās mākslas meistars, dzejnieks un gleznotājs, Rainis un Kuga. Viņiem nebija viena doma. Viens bija nacionālists, otrs internacionālists, viens likā akcentu uz latvisko, otrs — uz marksistisko. Viens kalpoja Laimdotai, otrs Spīdolai. Ir viens, ir otrs cīnījās par nedalītu publikas atsaucību. Uzvarēja gleznotājs.

Tagadni ietekmē ne tikai tagadnes mirklis, tagadni ietekmē arī pagātne un nākotnes ieceres, tālie un tuvie mērķi, kuriem gribam augt un dzīvot. Cilvēks ir ļoti vienkārša un tanī pašā reizē arī ļoti sarežģīta būte.

Rainis savā lugā centās jundīt marksistiskā internacionālisma un proletārisma idejas, Kuga — latvju nacionālo domu. Skatītāji lugas dekorācijās vispirms redzēja sevi, savu zemi, savu pagātni, neatkarīgi no tā, vai skatītājs bija skolots vai neskolots, zemnieks vai pilsētnieks. Skatītāji lugā redzēja savu zemi, savu pagātni, savu iecerēto nākotni; skatuves gleznojumu latviskais skaistums palīdzēja viņiem pārvarēt ikdienas pelēcību un bezcerību, palīdzēja pārvarēt nogurumu, jundīt ticību labākai, cilvēcīgākai, skaistākai nākotnei.

Latvietis savas tautas loceklis līdz Uguns un nakts izrādēm traumatiskus pārdzīvojumus bija guvis tikai savos dziesmu svētkos. Nu to sniedza teātra izrāde, kļūstot par kaut ko līdzīgu viduslaiku pasiju spēlei. Jānis Kuga bija pacēlis latvju varoņu drāmu latviskā, ķēnišķīgā krāšņumā. Latviešu skatītājs bija laimīgs un lepns Kugas uzburtajās dekorācijās saskatīt savu pasauli, savu Lielvārdi, savu Daugavu, savu Lāčplēsi, kurš bija kļuvis par psīchisku īstenību, bet kuru tas skatīja pirmoreiz!

Uz brīdi latvietis piedzīvoja līdz tam nepiedzīvoto, neizjusto — spēju pārvarēt savas miesīgās robežas un ierobežojumus, savu mirstības apziņu, savu vientulību, lai sniegtos pāri savam fiziskajam „es", pieplokot savai tautai un kopā ar to laicīgai mūžībai.

Pēc Uguns un nakts izrādēm latvieši vairs nebija tikai individi, viņi bija kādas cildenas kopības dzīvi locekļi, viņi bija atraduši savu identitāti. Jānis Kuga bija uzminējis ir aktieru, ir tautas lielākās ilgas.

Ievērojamais angļu aktieris un režisors Lorenss Olivjē (dz. 1907.) saka:

„Ja kāds man vaicātu, kas ir tēlošana, es teiktu tēlošana ir pārliecināšanas akts. Tikai autora pārliecinātie režisors, aktieri, dekorātors spēj savukārt pārliecināt skatītājus."

No tā izriet autora suverēnā loma teātrī. Liels autors uzspiež savu gribu visiem teātra elementiem, īpaši tad, ja pratis saskaņot savu domu ar skatītāju domām un jūtām. Autors raksta ne tikai uzrakstīto, viņš raksta arī nerakstīto, klusēšanas intervallus starp vārdiem un rindām, kas padziļina vārdos pateiktā nokrāsu un jēgu.

Tāda mēdz būt teātra elementu hierarchija, tā nozīmības pakāpenība, kas sniedzas no autora līdz dekorātoram Ugunī un naktī šī hierarchija bija cita, „vadībai" pārejot no autora dekorātora rokās. Tam bija divi iemesli. Pirmais — ārkārtīgais jaunums un neparastība, ar kādu Jānis Kuga pārsteidza skatītājus; otrs — Kugas intimā un ciešā „saprašanās" ar publiku. Kuga bija saprotams bez „līkločiem", tieši, nepārprotami.

Jānis Kuga, sniedzot Ugunij un naktij savu latvisko ietērpu, modināja skatītājus pašapziņai, ticībai uz saviem spēkiem, ticībai uz savu tautu, paļāvībai uz tās spējām; gribu attīstīt tālāk savu kultūru un iet drošu soli pretī savai neatkarīgai valstij.

Skatītāji bija Kugas, ne Raiņa pusē.

Šī patiesība nepalika apslēpta arī Rainim. Pēc Induļa un Ārijas izrādes viņš rakstīja Annai Ķeniņai: „Kuga, no kuŗa es ar vairāk tiesībām varēju gaidīt kādas ziņas par lugas dekorācijām, pat fotofrafijas, — nav nekā rakstījis. Es apmierinājos ar to, ka viņš nav rakstura cilvēks (sic!), un arī tagad palieku pie tā, kaut daži sakot, cik K.(uga) stāvējis augstāk un R(ainis) zemāk. Man šis izskaidrojums liekas neticams tādēļ, ka man neticams, ka rati varētu būt augstāki par braucēju. Man jau arī rati nav nepieciešami, varu iet kājām vai braukt ar mašīnu: mašīnu meistari-drāmatiķi vienmēr ir bijuši vajadzīgāki par dekorātoriem"*)

*) J. Rainis, Raksti, XVI, 119. lpp.

(Turpinājums sekos)

Aleksis Rubulis

Literārie kari

Pasaule ir domstarpību pilna. Dievs radīja Ādamu un Ievu. Nesaskaņu dēļ viņu pēcnācēji sacalījās pa tautām. Piedevām sekoja sagrupēšanās pa pretēju uzskatu politiskām partijām. Radās demokrātisms, komūnisms, nacionālsociālisms un fašisms. Rezultātā miljoni cilvēku gāja bojā, pat veselas tautas tika iznīcinātas. Konflikti pastāv arī mākslā, ieskaitot literātūru.

Nerunājot par padomju „socreālismu", pat tādi literārie novirzieni, kā romantisms, ir saistīti kā ar politiku, tā ar kultūras revolūciju. Lai minam Šillera, Bairona, Raiņa un Ļermontova darbību. Romantisma šūpuli kāra latviešu labvēlis Herders. Viņš izvirzīja varoni, apveltītu ar jūtām, dedzību, enerģiju un līdzdalību visos svarīgos notikumos. Tas bija pretstats franču atjaunotam klasicismam. Viss likās ideāli. „Romantisms ir liberālisms literātūrā!" sauca Gēte. Jauno kustību pārņēma Ruso un Šatobriāns.

Taču drīz vien dzirdēja iebildumus pret jauno kustību. Tā Frīdrichs Vilhelms IV, tā sauktais romantiķis uz troņa, izrādījās par temperamentīgu un pretrunīgu, lai spētu cīnīties ar reālu varu. Izšķirošā brīdī viņš visu uzdeva. Vāgneram bija kluži vienalga, kaut arī visa Romas impērija pārvērstos putekļos, kad tikai „svētā" vācu māksla spētu pastāvēt. Šis tipiskais nacionālsociālisma laika mīlulis iztulkoja Hitlera taktiku: vācu kultūra svarīgāka par visu citu tautu eksistenci. Žīdi vēl tagad neieredz Vāgneru par viņa antisemitismu. Te ir vietā Aristoteļa uzskats, ka bez morāles cilvēce var piedzīvot vienīgi deģenerāciju.

Daudz vairāk oponentu bija reālismam, it sevišķi tā ekstrēmai formai — naturālismam. To jamin sīvas debates latviešu presē un sabiedrībā, jo vājākie talanti mēdz piebārstīt savus sacerējumus ar vulgāritātēm, a tādējādi piesaistītu vismaz estētiski un morāliski neizkoptu lasītāju uzmanību. Teorētiski naturālisms ir neatkarīga eksperimentētāja metode, ar kuras palīdzību autors kopē visu tā, kā tas ir dabā un sabiedrībā. Praksē naturālisti izceļ tikai zemiskumu cilvēkā, visnevisādas slimības un klīniskas detaļas.

Var strīdēties par to, kas ir labs un kas ir jauns. Pat primitīvas tautas izvirtību uzskatīja par negatīvu parādību. Senlatvieši daudzināja tikumu, kas ir atspoguļojies mūsu tautas dainās. Turpretim senie eskimosi uzskatīja, ka jaunpiedzimušā bērna nogalināšana ir sociālas dabas jautājums. Ģimenes galva, resp. tēvs izšķīra, kuŗš bērns un kuŗš dzīvnieks bija nokaujams vai paturams. Ja nu gadās rakstnieks ar līdzīgiem uzskatiem, tad arī viņš „kauj" savus lasītājus. Tolstojs uzsvēra, ka katra māksla balstās uz tās autora personības. Garīgi pagrimušais cilvēks spēj radīt tikai netiklus darbus un tādējādi samaitāt masas.

Aristotelis mācīja, ka skaistums balstās uz lieluma un harmonijas. Ir divas svarīgas metodes tā sasniegšanai: šēmatiskā — izvairīties no visa zemiska; poētiskā — notēlot konfliktus. Pēdējā metode atzīst jaunuma ietilpināšanu ar vajadzību, bet ne kā galveno vai vienīgo atrakciju, kā piemēram bez noziednieka Raskoļņikova un prostitūtes Soņas Dostojevska romāns Noziegums un sods būtu sabrucis. Ir citādi ar kaislībām un jēlībām. Edgars Alans Po rakstīja, ka nemorāls instinkts nevar paust cēlumu. Vācu 1910. gada Nobela prēmijas laureāts Pauls Heice, kas pats uzmanīgi pielietāja erotiku, pārspīlētu naturālismu sauca par mēslu dakšu literātūrā. Neba simtprocentīga taisnība ir arī Šillera uzskatam, ka „dzejnieka uzdevums ir ideālizēt pasauli." Zenta Mauriņa atzīst, ka dzejniekam jāpadara cilvēki cilvēcīgāki.

Tas nenozīmē, ka rakstniekam jāsludina. Taču arī didaktiskā literātūra sadalāma divi kategorijās: informātīvas dabas, kas pavīd mūsu politiskos darbos un, otrkārt, morālā pamācībā. Abi veidi spēlēja izcilu lomu katras tautas atmodas laikmetā, piem. Vecā Stendera raksti. Kur didaktika dominē, tur beletristika gaist. Bet zināms elements pieļaujams. Tas atrodams arī Dantes Dievišķā komēdijā, un Miltona Zaudētā paradīzē.

Kā nu gan ir ar dzeju „brīvā stilā?" Tas ir plašs, nenoteikts jēdziens. Katra māksla ir pakļauta maiņai. Arī ritmi un panti ir pārveidojami. Var radīt jaunus. Pat katrā prozā ir zināms ritms, piemēram Skalbes, Jaunsudrabiņa, Virzas un Akurātera notēlojumos. Bieži vien dzeju dēvē par dvēseles mūziku. Pēc S. T. Kolridža domām, dzejā jābūt „vislabākiem vārdiem vislabākā kārtībā." Samestas banālitātes nerada mākslu. Kam ir talants, zināšanas un gaume, tas uzrakstīs labu dzeju pēc jebkuŗa literarā virziena prasībām; kam tā nav, tam šis „brīvais stils" kalpo tāpat kā neprašam braucējam „brīvs lielceļš", resp. viņš vada auto pa grāvjiem un purviem. Tādu autoru darbi nav lietojami. Jēlas universitātes profesors K. Bruks raksta, ka šādi ražojumi ir „chaotiski un nesakarīgi, jo dzejnieks nav spējīgs pārvaldīt savu materiālu un dot tam nepieciešamu formu." Un dvēsele nevar baudīt tādu mūziku.

Lidija Auzāne - Tīcmane

KĀ LAI
PIEMINAM MĒS?
(Ģenerāļa Auzāna atcerei)

Kā lai pieminam mēs
mūsu varoņus
mūžībā aizgājušos?
Mūsu varoņus kritušos,
Brāļu kapos guldītos,
moku ceļos zudušos,
svešās zemēs dusošos,
kapos zināmos,
kapos nezināmos. —
Kā lai pieminam tos?

Vai tikai atceres svētkos,
kad karogus ienesam?
Ar runām svinīgām,
ar svecēm degošām,
ar galvām noliektām,
kad klusuma brīdī
tos godinam. —

Kā lai pieminam mēs
mūsu varoņus kritušos,
mūsu varoņus
aizsaulē aizgājušos? —
Vai tikai svētkos
un svētbrīžos?

Vai arī ikdienas
ar domām un darbiem?
Viņu pēdās staigājot,
ticot un neaizmirstot.
Par brīvību cīnoties
vienoti garā —
saucot un neapklustot!
Kā viņi to darīja —
Latvijai dzīvojot,
Latvijas brīvībai
dzīvības ziedojot. —
Mūžīgo uguni
sirdīs degošo
vienmēr kā svētumu
sargājot, glabājot!

Rakstnieks-mocekļu pārstāvis

PEN KLUBA SARĪKOJUMS 13. MARTĀ STOKHOLMĀ BIJA VELTĪTS ALEKSANDRAM SOLŽEŅICINAM

Ievadvārdos M. Zīverts koncentrēti raksturoja pagājušā gada Nobela prēmijas ieguvēja nozīmi krievu literātūrā. Pasaulē ir tāds stāvoklis, ka vēl tagad trešā daļa cilvēces atrodas tirannijas varā. Bet tirannijai bail, ka daži individi nesāk domāt paši, analizēt situāciju. Katrs režīms cenšas patstāvīgos domātājus iznīcināt, bet tā ir bīstama lieta, jo rodas mocekļi. Tādēļ rodas atkal un atkal cilvēki, kas necīnās ar ieročiem, bet ar vārdu. Viens no viņiem ir Aleksandrs Solžeņicins.

Par labāko Silžeņicina darbu Mārtiņš Zīverts atzīst romānu Pirmais aplis. Šķietami nonšalanti rakstot, romāna beigās autors panāk kolosālu iespaidu. Ja Dostojevskis krievu rakstniecībā bija psichologs, tad Solžeņicins sociologs.

Par Nobela prēmijas laureātu referēja Agnis Balodis — Solžeņicins mūsdienu pasaulē. Dati par rakstnieka dzīvi ir trūcīgi, referents tomēr īsi izsekoja viņa biografijai. Kaut Solžeņicins izglītojies eksaktās zinātnēs, šajā virzienā viņam nav intereses, viņš nododas literātūrai. Solžeņicins nebaidās izstāties no Pad. savienības ideoloģiskajām organizācijām, klaji deklarē, ka komūnistiskā sabiedrība vēl arvien ir slima un Staļina noziegumi jāatklāj. Tā viņam rodas daudz ienaidnieku partijā, ar provokācijas palīdzību rakstniekam piedēvē savas zemes nodevēja lomu. Bet Solžeņicins pats ir teicis — literātūru, kas nespēj atklāt tautas sāpes un nemieru, nevar saukt par literātūru.

A. Balodis analizēja Solžeņicina romānus — Viena diena Deņisoviča dzīvē, Pirmais aplis un Vēža palātā. Zīmīgi, ka autora literārās personas darbojas tikai kaŗa laikā, cietumos, koncentrācijas nometnēs, vispār Rietumu pasaulei svešos apstākļos. Solžeņicins atklāj cilvēcības pazemojumus, viņš neslēpj rūgtumu par sabiedrisko iekārtu. Viņa literāros darbos bieži sastopamas autobiografiskas līnijas. Rakstnieks ir reālists, viņa stāstījums plašs, plūstošs, viņš turpina krievu literātūras labākās tradicijas.

Īsā pārskatā A. Balodis atzīmēja, ko Eiropas prese raksta par Solžeņicina nozīmi krievu literātūrā. Solžeņicina darbi Pad. savienības iekārtai ir bīstamāki nekā Pasternaka.

Referenta secinājums: Solžeņicins ir humānists un nelokāms cīnītājs. Ja tādi cilvēki kā viņš drīkstētu lemt par Krievijas likteni, tad arī mūsu tautas liktenis būtu citāds.

L. Dzilna - Cekule lasīja fragmentu no Solžeņicina romāna Pirmais aplis. Stokholmas latvieši L. Dzilnu atceras no dažām teātŗa izrādēm, taču dzīvojot provincē, viņas saskare ar publiku ir mazāka. PEN klubs labi darījis, aicinādams aktrisi kaut īsu brīdi savā sarīkojumā. Viņas lasījums bija dzīvs, izteiksmīgs, bez pārspīlējumiem. Vietām ar skatuvisku tēlojumu, piemēram, nolasot anketā izpildītos punktus.

Debatēs Uldis Ģērmanis aizrādīja, ka Solžeņicina romānu tulkojumi zviedru un angļu valodās daudz zaudē no īpatnējās sarkastiskās oriģinālās izteiksmes.

A. Dz.

Pirmā sieviete Francijas institūtā

Francijas institūts (tajā ietelp arī Franču akadēmija), pārkāpdams savu tradiciju, pirmo reizi uzņēmis sievieti līdz šim ekskluzīvi vīrieškārtas locekļu saimē. Ar 21 balss pārsvaru pār oponentu Albēru Brinuā, institūta saime ievēlēja par Polītisko un morālo zinātņu akadēmijas locekli tiesībnieci un rakstnieci Suzannu Bastidu. Kāds viņas kollēga no Franču akadēmijas gan pēc vēlēšanām nenocieties piebilst, ka viņa noteikti ievēlēta Akadēmijas morālajā nozarē, ne tikdaudz polītiskajā.

Suzannas Bastidas ģimenē piedalīšanās Francijas institūtā kļuvusi tradicija: viņas dzīvesbiedrs, rakstnieks un politiķis Pols Bastids, kā arī tēvs, Hāgas starptautiskās tiesas priekšsēdis Žils Badevāns, ir tā locekļi. Bastidas vienīgā problēma pašreiz ir — kādā tērpā ierasties uzņemšanas ceremonijā, jo šai gadījumā visi Franču institūta locekļi ierodas īpašās zaļās, ar zelta uzšuvēm rotātās uniformās, spalvu cepurēs un zobenu pie sāniem.

—ns

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Daugavas Vanagu mēneš raksts, 1. (135.) n-rs, janvāŗa - februāŗa burtnīca, DV Centrālās valdes izdevums, atb. redaktors Vilis Hazners, 80 lp.

„Kristīgā Balss", 2. n-rs, februāŗa burtnīca, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēneš raksts, redaktors R. Ekšteins, 16 lp.

„Treji vārti" 25. n-rs, žurnāls literātūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei, janvāŗa - februāŗa burtnīca, redaktors Alberts Birnbaums, 64 lp.

„123 Dziesmas sieviešu koŗiem", sakārtojuši Valentīns Bērzkalns un Arnolds Kalnājs, Daugavas Vanagu un latviešu koŗu apvienības Amerikas Savienotajās Valstīs izdevums, Arnolda Sildega vāks un titullapa, 196 lp.

Emma Kalniņa - Znotiņa

FERENCA MOLNĀRA „SPĒLE PILĪ"

DAUGAVAS VANAGU TEĀTŖA IZRĀDE TORONTO

„Ja sirds kam pieķeras,
tā nemeklē sava labuma".
(Mārtiņš Zīverts)

Ungāru rakstnieks Ferencs Molnārs (1878 — 1952) latviešu teātriem nav svešinieks. Gaŗajā mūžā viņš ievērojams ar saviem drāmatiķa sasniegumiem gan skatuvē, gan filmā, Eiropā un citur. Viņa darbos fantastiskais ir galvenais dominējošais elements drāmās, komēdijās — uz farsu nosliecīgs spēles un tēlu iezīmējums. Latviešu skatuvē, gan tālākā pagātnē, Rīgas teātri iestudējuši Liljoms. (Ar nosaukumu Karuselis luga ar speciāli rakstītu mūziku vairākās versijās un sastāvos guvusi ievērību un panākumus šai kontinenta filmās). Divu pasauļu cīņa (tumsas un gaismas) lielos skarbos kontrastos parādīta lugā Mima, kas Dailes teātrī Rīgā uzvesta ar nosaukumu Sarkanās dzirnavas. Spēle pilī, ko skatīja 21. marta pirmuzvedumā Daugavas Vanagu teātŗa iestudējumā Toronto, Hugo Miķelsona sagatavojumā, arī kādreiz iestudēta Latvijas nacionālā teātrī Rīgā.

H. Miķelsons, kas galvenokārt darbojas ar Toronto latviešu ģimnazijas drāmatisko pulciņu, liekas, komēdiju Spēle pilī sevišķi iemīļojis. „Ja sirds kam pieķeras, tā nemeklē sava labuma," kā tas lasāms minētā Zīverta komēdijā ar Minhauzena vārdiem; to varētu arī apšaubīt, ja labi padomātu par visām sirdīm. Ka Hugo Miķelsona sirds pieder teātrim un ka tā tam pieķērusies, tas zināms. Bet zinot, ka latviešu teātriniekiem komēdijas vieglums nav visai parasta un viegla lieta, tad jādomā, ka lugas sagatavotājs savai sirdij nav daudz klausījis, aprunādamies ar to ar prāta starpniecību. Viņš tikai pieķēries savai iedomai un — varbūt arī galvenai lomai — Korstam (lomu kādā citā tulkojumā sauc arī par Sandoru Turaiju). Iestudēdams un parallēli tēlodams lielo lomu, viņš daudz atrāvis un neizlietojis no savas režijai paredzētās un va-

(Beigas 5. lpp.)

Skats no F. Molnāra komēdijas Spēle pilī, kuŗu izrādīja DV teātris Toronto, no kreisās: A. Butāns, P. Ancāns, D. Mārsons, rež. H. Miķelsons, V. Vare un V. Martinsons. Lugā piedalījās arī R. Miglāns, kas šajā skatā nav redzams.
Foto: J. Ligers

(75. turpinājums)

Viņi apstājās pie paveca izlaiduma, bet labi kopta auto.

— Jums pašam savs? — Pēteris jautāja.

— Šai zemē citādi nevar. Auto tikpat kā otra kāja — un ar vienu kāju nekur tālu tikt; vai tā nav mācītāj? Hehehe!

Rozēns dzīvoja netālu no pilsētiņas centra vienģimenes mājas augšējā stāvā, ko mājas saimnieks bija pārbūvējis par patstāvīgu dzīvokli; vienīgi ieeja bija kopīga.

— Daži latvieši jau sākuši iepirkt mājas, — Rozēns paskaidroja, — bet mēs ar sievu norunājām to nedarīt. Kāpēc mums, diviem veciem cilvēkiem, uzņemties lieku nastu? Diviem vien vesela māja par daudz Izīrēt — tā būtu nevajadzīga klapata. Tā mēs savus ietaupījumus ielikām ševiti, un tas mūs izvadā, kurp vien sirds tiecas nokļūt. Citādi dzīvojam ļoti pieticīgi. Kas mums, diviem vecīšiem, vajadzīgs? Jumts virs galvas un mierīgas vecumdienas.

Rozēns savu vecumu pieminēja tik bieži, ka bija skaidri jaušams, ka tas prasīties prasās pēc iebilduma. Viņš bija viens no tiem, kas vēlējās, lai kāds noraidītu viņa iekšējās bažas un slepeno nepatiku par vecuma tuvošanos. Pēteris Līvāns to manīja, pasmīnēja un sāka Rozēnu izjautāt par latviešu dzīvi Kronvillē.

— Kā nu dzīvojam? — Rozēns, auto vadīdams, pārjautāja. — Kādu laimi tad nu trimdinieki svešā malā var sagaidīt? Vienam otram jau iet ļoti labi — īpaši tiem, kas strādā dzelzs lietuvē. Tiem ir ļoti labi ienākumi: pastāvīgs darbs, daudz virsstundu — arī svētdienās. Sanāk kārtīgs čeks, Mums, pārējiem, jau tik labi neiet. Kaut kā tomēr cauri sitamies.

Rozēna kundze bija kļuvusi apaļāka, un saldais smaids bija vēl platāks un saldāks nekā Vācijas laikā.

— Mīļais, mīļais mācītāj! — Rozēna kundze abus sagaidīja jau durvīs. — Jūs mums esat kā daļa no tām dienām, kad vēl vecajā pasaulē cerējām uz dzimtenes atbrīvošanu un braukšanu mājās.

Nelielajā Rozēnu dzīvoklī viss bija jauns un spodrs. Spīdēja saule ar maigu spēku cauri plānajiem aizkariem pa logu istabā. Galds bija klāts trim kafijas dzērējiem, un Rozēna kundze atbraucējus tūlīt aicināja atspirdzināties.

Sarunas sākumā ritēja gausi. Līvāns bija mazrunīgs, un galvenais runātājs bija Rozēns, bet ar laiku iesila arī viesis, un azaids beidzot izvērtās omulīgāks nekā sācies. Dievkalpojums bija izziņots pulksten sešos vakarā, un piecos visi trīs sēdās Rozēna mašīnā, lai brauktu uz dievnamu.

Kamols bija jau priekšā. Viņš pārņēma Līvānu un ieveda sakristejā.

— Še viss ir jūsu rīcībā, — Kamols teica, mazajā telpā iegājis. — Vietējais mācītājs teica, lai jūs jūtoties, it kā tā būtu jūsu baznīca. Mums ir dziesmu lapiņas. Un ērģelnieks mums ir sieviete — Brigita Lazdas jaunkundze. Dzirdat?

Baznīcā kāds nedroši taustījās pa ērģeļu kauliņiem.

— Dzirdu. Vai viņa jau kādreiz ērģeles spēlējusi?

— Nezinu, — Kamols atzinās. — Bet viņa bija vienīgā, ko varējām sadabūt. Jums vajadzēs viņai izstāstīt, kā jūs visu gribat. Es tūlīt pasaukšu.

Kamols aizsteidzās, un Līvāns piegāja pie sienā iebūvētā grāmatu skapja. Aiz stiklotajām durvīm rindās cita citai blakus kā kaŗavīri stāvēja grāmatas. Divus plauktus aizņēma Lutera kopotie raksti angliski, zem tiem reliģijas enciklopēdija vācu valodā un zemāk dažāda biezuma un augstuma citi teoloģiska satura sējumi. Līvāns atvēra skapja durvis, izvilka no ierindas vienu no Lutera rakstiem un, laiku īsinādams, atšķīra un ļāva skatam slīdēt pa rindām. Acis negaidot apstājās un vēlreiz pārlasīja kāda nodalījuma pēdējos teikumus: „Sludinātāja trūkumi atklājas ļoti drīz. Lai viņam būtu desmit tikumu, bet tikai viens trūkums, šī viena kļūda aptumšos un nosegs visus tikumus un dotumus — tik ļauna ir pasaule šodien."

— Ērģeles baznīcā apklusa, un Līvāns atlika grāmatu plauktā.

Desmit tikumi un viena kļūda — un tā noēno tikumus. Trāpīgi teikts. Tā tas bija. Ko līdzēja tūkstošiem droši spertu soļu? Gaita pārtrūka tad, kad kāja saļodzījās. Pietika ar vienu kļūdainu soli.

Durvis atvērās, un tajās parādījās ērģelniece — tumšmate jauna sieviete lielām, dedzīgām brūnām acīm. Rokā tai bija nošu grāmata. Viņai uz pēdām sekoja Jānis Kamols.

— Mācītāj, te ir Brigita. Brigita Lazdas jaunkundze. Es jūs atstāšu izrunāt amata lietas; man vēl daudz kas darāms. Jā, tikai vēl: vai jums, mācītāj, iebildumi, ja baznīcā ienes Latvijas karogu un pie tā stāv goda sardze? Nē? Lieliski! Mums ir grupa jauniešu... meitenēm tautas tērpi... un te ir dziesmu lapiņas. Te jums arī, Brigita...

— Tā, nu vētra pāri, — Līvāns nosmaidīja un pievērsās Brigitai Lazdai — Runāsim nu par lietu.

Viņi vienojās par liturģiskajām atbildēm, par dievkalpojuma ievadmūziku, par to, ka tautas lūgšanu dziedās dievkalpojuma beigās, nevis tūlīt pēc sprediķa, kā bija paredzējis dziesmu lapas sastādītājs, kā arī par dziedamo korāļu tempu. Galvenais runātājs bija Līvāns; Brigita klausījās, atzīmēja norādījumus korāļu grāmatā un uz dziesmu lapas un, tiklīdz Līvāns bija beidzis, savāca piezīmes un notis un steidzās atpakaļ pie ērģelēm.

— Man vēl jāmēģina, — viņa teica. — Es nekad neesmu ērģelējusi. Viņi visi domā, ka katrs, kas spēlē klavieres, var spēlēt arī ērģeles. Bet tas ir pavisam citādi.

— Būs jau labi, — Līvāns skatījās runātājai gaŗām. — Galvenais, ka cenšamies.

Kad ērģelniece bija aizgājusi, Līvāns pārģērbās amata tērpā. Ja neskaitīja Ansona tēva izvadīšanu, tas viņam jaunajā krastā bija pirmo reizi mugurā. Katrā ziņā — pirmo reizi dievkalpojumam. Maira bija izgludinājusi un iestīvinājusi balto divļipaino kakla saitīti, un Līvānam to sienot, pirksti vairākkārt samisējās.

Sāka skanēt nāceju soļi un sačukstēšanās; cilvēki ieradās dievkalpojumā. Ērģeles vēl vienmēr klusēja; Līvāns mazliet pavēra durvis uz baznīcas altāŗa telpu. Tieši pretī otrā pusē bija ērģeles. Brigita sēdēja ērģeļu solā un, mazliet uz priekšu saknupusi, lasīja notis. Viņa pamanīja sakristejas durvju vēršanos un viņu acis sastapās. Ērģelniece pasmaidīja, pamāja ar galvu un, noslaucījusi mutautiņā delnas, uzlika pirkstus taustiņiem.

Atskanēja Mediņa Ārijas pirmās taktis. Šai brīdī sakristejas otrās durvīs parādījās Kamola seja.

— Mācītāj, nāciet. Jums jāiet karogam pa priekšu. Tā mēs norunājām — būs svinīgāk.

Iekām Līvāns paguva apdomāties, Kamols viņu jau bija satvēris aiz elkoņa un veda sev līdz. Baznīcas apakšējā stāvā bija sarīkojumu zāle. Ap Latvijas karogu stāvēja pulciņš jauniešu. Meitenes bija tautas tērpos, zēni baltos kreklos un pelēkās biksēs.

— Tā, jaunieši, te ir mācītājs Līvāns, — Kamols iepazīstināja. — Viņš jūs ievedīs baznīcā, Sekojie viņam; tālāko jūs jau zināt — labajā pusē blakus kancelei. Un nemainieties pārāk bieži. O.k.?

(Turpinājums sekos)

Jauna valde Latviešu namam Toronto

SPRAIGAS DEBATES AKCIONĀRU SAPULCĒ

Latviešu nama Toronto akcionāru gadskārtējā sapulcē 28. martā piedalījās 28 organizāciju - akcionāru pārstāvji ar 1689 akciju mandātu no kopīgā 42 akcionāru un 1836 akciju kopskaita. Sēdi atklāja un vadīja līdzšinējais valdes priekšsēdis M. Toža un protokolēja sekretārs A. Šteinbachs. Par balsu skaitītājiem sapulce pieaicināja A. Bērziņu, K. Suntažu un A. Šternu un ar to darba kārtības pirmais punkts bija izsmelts.

Kā pirmā izsmeļošu un pagaru ziņojumu sniedza dāmu komitejas pr-ce E. Galdiņa par aizvadītā gada rosīgo darbību, kā rezultātā radies paprāvs atlikums, kura liela daļas nodota nama pārbūves darbu sekmēšanai. Šis sekmīgais darbs sevišķi izpaudies aizvadīto dziesmu svētku laikā un vairāku dāmu komitejas sarīkojumos.

Par nama darbību ziņojumu sniedza valdes pr-dis M. Toža, sīkumos neiztirzājot pārbūves darbu izdevumus, jo visiem sapulces dalībniekiem jau iepriekš bija izsniegts pārskats par 1970. gada darbību, jaunais budžeta projekts un pārbūves darbu izmaksas pārskats. Pieskaroties nākamās valdes steidzamāk veicamajiem darbiem, M. Toža minēja jumta seguma atjaunošanu, kas varētu izmaksāt paprāvu summu, kā arī pagraba zāles uzlabojumus, piedodot patikamāku izskatu.

Ja dāmu komitejas ziņojumu jau varēja saukt par pagaru, tad revīzijas komisijas priekšsēža A. Auguļa ziņojumu jau varēja saukt par garu, kas vairāk līdzinājās referātam. Tik izsmeļošs ziņojums reti kādā gadasapulcē dzirdēts. No revīzijas komisijas ziņojuma izriet, ka tā strādājusi tiešām intensīvi, sanākot 12 sēdēs un bez tam revidēšanu veicot arī ārpus parastām sēdēm. A. Augulis ziņoja, ka kopīgā pārbūves izmaksas summa pārsniedz 73.000 dol. un kopā ar tekošiem izdevumiem nama izdevumi pagājušajā gadā pārsnieguši 100.000 dol. Visdārgāk izmaksājusi ugunsdrošo kāppu izbūve — 18.680 dol., tad seko sanitāras labierīcības — 11.489,96 dol. Šeit A. Augulis piezīmēja, ka darba veicējs Jan's Plumbing uzņēmējs nav par materiāliem aprēķinājis parasti aprēķināto atlaidi un atsevišķos gadījumos par tiem norēķinājis vairāk kā kataloga cenu. Elektrības instalācijas darbi RPM Electric firmas izpildījumā izmaksājuši 7,062.49 dol. un par materiāliem aprēķinot 15 proc. lētāk kā maksātu veikalā. Pārējie pārbūves darbi, materiālus ieskaitot, izmaksājuši ap 30.000 dol. Šajā summā ietelp 3 jaunu telpu — korp. Tālavija, Frat. Latviensis un LNAK, kā arī labierīcību izbūve. Revīzijas komisijas pr-dis A. Augulis savu ziņojumu nobeidza ar uzaicinājumu sapulcei pieņemt ziņojumu un izteikt aizejošajai valdei pateicību par veikto darbu. Lielākā sapulces dalībnieku daļa šim ierosinājumam pievienojās, izņemot pāris iebildumus, it kā valde neesot bijusi savu uzdevumu augstumos, jo ugunsdrošās kāpnes neesot vajadzējis taisīt. Revīzijas komisijas ziņojumu, balsojot ar 1203 balsīm par, 64 pret un 9 balsīm atturoties, pieņēma. Šeit vietā bija pr-ža M. Tožas paskaidrojums par pilsētas valdes ugunsdrošības noteikumiem kā arī iepriekšējo sapulču lēmumi.

Sapulces gaitā sīkāk nepieskaroties valdes izstrādātajam 1971. gada budžetam, paredzot ieņemt 32.000 dol ar 4.000 dol. atlikumu, sapulce budžetu pieņēma bez grozījumiem un līdz ar to debates par valdes un revīzijas komisijas ziņojumiem izbeidzās.

Pirms pāriešanas pie nākošā darba kārtības punkta TLTA direktrise V. Slavieša izteica pateicību Latviešu nama valdei, kā arī visiem akcionāriem, ka cerība latviešu ģimnazijai iegūt labākas un ērtākas telpas piepildījusies. Priekšsēdis M. Toža pieskārās Toronto latviešu sabiedrību satraucošajam jautājumam, ka nesen tika apturēta alkoholisko dzērienu atļauju izsniegšana un ka šis jautājums ir jau labvēlīgi atrisināts.

Tālāk sekoja varbūt viens no svarīgākiem darba kārtības punktiem, t. i. valdes locekļu izraudzīšana nākošajam darbības gadam. Starplaikā dāmas pr-ces E. Galdiņas vadībā bija sarūpējušas kafijas galdu un pirms balsošanas visus sapulces dalībniekus aicināja iestiprināties. Lielākās akciju turētājas organizācijas jau nozīmējušas savus kandidātus: Skolu fonds — A. Freimani, Nama vienība — B. Misku, Sv. Andr. dr. — E. Koku un Toronto latv. b-ba — P. Puļķi. Tā kā koeficients šogad sapulces sākumā bija 153, tad arī visi minētie kandidāti saņēma no savām organizācijām 153 balsis un tika ievēlēti ar aklamāciju. Pārējos 8 valdes locekļus nominēja sapulces gaitā un pēc azaida ievēlēja: E. Briedi (Tālavija—141 balss), J. Skrastiņu (LNAK — 139), A. Šternu (DV Toronto nod. — 139), A. Šteinbachu (Lat. nama fonds Niagarā — 123), H. Rozi (Skolu fonds — 102), A. Vuciņu (Toronto katoļu dr. — 95), A. Tīcmani (Skolu fonds—90), A. Bērziņu (TLB—84 balsis). Kandidātos paliek P. Rudzītis (Mednieki un makšķernieki — 71) un O. Vītiņš (Toronto austrumu draudze).

Pie balsošanas izcēlās paasas debates, vai visi kandidāti atbilst statutos paredzētajai kvalifikācijai un atsevišķā gadījumā pat pieprasīja kandidāturas atsaukšanu. Sapulces vadītāja stingrā nostāja prata lietderīgi sapulci noturēt „grožos", lai neizceltos lieki asumi.

Revīzijas komisijā ievēlēja J. Šmitu, Z. Grundmani un J. Kalniņu, kandidātos paliekot J. Roiavam.

Dažādos jautājumos aizejošais valdes priekšsēdis M. Toža pieskārās nama ugunsapdrošināšanas jautājumam, kas pašreiz ir 100.000 dol. apmērā. Sapulces dalībnieku doma bija, ka tā ir pietiekoša summa.

Dāmu komitejas pr-ce E. Galdiņa izteica pateicību aizejošajai valdei par labo sadarbību aizvadītajā gadā it sevišķi aizejošajam valdes priekšsēdim M. Tožam. Viņa pieskārās jautājumam par telpu izīrēšanu sveštautiešiem, ieteicot tās vairāk izmantot latviešu organizācijām. Viņa izteica domu, ka vajadzētu katram akcijas turētājam maksāt kaut ko līdzīgu biedru naudai, tad telpas sveštautiešiem nebūtu jāīrē. Šī doma jau vairākkārt cilāta sapulcēs, bet tās īstenošana praksē šķiet nereāla. Ar to arī beidzās Latviešu nama otrā „Raibā pēcpusdiena" šajā gadā.

Tā ka visi jaunievēlētie valdes locekļi nebija klāt, valdes konstruēšanās notiks pirmajā jaunās valdes sēdē 12. aprīlī pl. 7.30 vakarā pašu namā.

B-cis

Dievs, Tava zeme deg — ir Lūcijas Garutas kantāte (Andreja Egliša teksts), kuŗas atskaņojums 1940. tajos gados Rīgā radīja klausītājos dziļu saviļņojumu. Šo kantāti līdz ar Šūberta mesu u.c. skaņdarbiem 3. aprīlī atskaņos Toronto Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris diriģ. Arvida Purva vadībā, piedaloties solistei Dacei Kārkliņai (sopráns), Alfredam Spriceniekam (bass) un ērģelniecei Editei Timermanei. Šajā 19. gadskārtējā koncertā piedalīsies arī stīgu orķestris. Sākums plkst. 8. vakarā Sv. Andreja baznīcā. Uzņēmumā — koris mēģinājuma laikā. Apakšā pa kreisi solisti: Dace Kārkliņa un Alfreds Spricenieks. Foto: J. Liģers

LIELDIENU IESKAŅA HAMILTONĀ

Lieldienu zaķiši jau sākuši kraut savus vezumus, gatavojoties tirdziņam, kas notiks Pūpolu svētdienā Hamiltonā. Viņi gatavo latviskus rokdarbus, šuj tamborē un ada. Tiek cepts un vārīts. Zaķīšu tirdziņā būs bazārs, kur varēs šīs rūpīgi izstrādātās lietas iegādāties, kā arī kafijas un gardumu galds. Zaķīši mežā uzgājuši īpatnu bērzu, no kuŗa sulas tiks pagatavots „stiprais padzēriens".. Lieldienu zaķīši domājuši arī par jautrību un priekiem. Programmā būs Hamiltonas mazskautu stabulētāju ansamblis Dzintras Treimanes vadībā un Vilja Kairiša vadītais skautu orķestris. Ar dziesmām piedalīsies jaundibinātais Hamiltonas jauno vanadžu ansamblis. No Toronto sagaidāms vanadžu ansamblis ar jaukām dziesmām. Režisors E. Jurševskis stāstīs par daždažādiem humoristiskiem notikumiem.

Hamiltonas vanadžu kopa, kas šo sarīkojumu kārto, ielūdz visus „Zaķīšu tirdziņu" apmeklēt. Tas notiks, kā jau minēts, Pūpolu svētdienā, 4. aprīlī, plkst. 4 pēcpusdienā Rainbow zālē.

Mednieku un makšķernieku kluba ballē 20. martā Rainbow zālē Hamiltonā jautru deju mūziku spēlēja DV deju kapella Runči trimdā. Ar divām dziesmām piedalījās Edijs un Fredijs (E. Puliņš un A. Grīnbergs), Baibai Šmitai - Kalējai pievienojoties vēl trim dziesmām. Atzvadītāja gadā izcīnītās balvas pasniedza kluba priekšnieks E. Šmits - Kalējs. A. Pola, E. Ozola un L. Beģa piemiņas balvu veiksmīgākajam kluba biedram saņēma L. Ozoliņš, bet kā citīgākais baložu šāvējs izrādījies R. Mierkans jun., saņemot M. Jakoviča dāvināto ceļojošo balvu. Dž. Okoner dāvināto balvu labākajam mazkalibra šāvējam saņēma Paeglis no Toronto. Žibulēšanas sacensībās pirmā vietā izvirzījās A. Vīksne, otrā H. Leitis un trešā J. Jaunzemis, H. Leitim izcīnot arī J. Stangas balvu par lielāko asaru. Kluba atzinības raksts tika piešķirts Veltai Šūlmanei.

BSK

Toronto ziņas

◍ Toronto latviešu biedrības inženieru un tehniķu kopas sanāksmē 18. martā Latviešu namā inž. J. Paliepa referēja par 700 pēdu augstā dūmeņa projektu „Richard L. Hearn" spēkstacijai un gaisa piesārņošanu Toronto pilsētā. Referents tuvāk raksturoja dūmeņa būves kalkulācijas un iepazīstināja ar tās materiālo pusi. J. Paliepa izteica arī brīdinājumu par gaisa piesārņojumiem, kas nemitīgi pieaug un minēja sekas, kādas no tiem varētu celties. Savu stāstījumu par dūmeņa būvi referents papildināja ar zīmējumiem. Sanāksmi ievadīja kopas priekšnieks V. Sabanskis. Kopas nākamā sanāksme notiks 4. aprīlī plkst. 4 pēcpusdienā Latviešu namā, kur izrādīs filmas „Ceļi uz cilvēka prātu" un „Neiedomājamā mašīna". Šo vērtīgo izrādi aicināts apmeklēt ikviens interesents. Sagaida ierodamies arī citu etnisko grupu techniskos darbiniekus.

◍ Šogad aktuālitāšu rēvijā „Spring Thaw" (Pavasaŗa atkusnis), kas Toronto un citās Kanadas pilsētās rādīta jau vairāk kā 20 gadus, 11 personu lielajā ansamblī piedalījās arī Vineta Štromberga, komponista un diriģenta Alfreda un baletnieces Hildas Štrombergas meita. Pēc pirmizrādes 17. martā „Global Village" teātrī Vineta Štromberga bija atzinīgi pieminēta Herberta Vitakera kritikā Toronto laikrakstā „The Globe and Mail".

◍ Gleznotāja Erika Bierņa pirmo patstāvīgo gleznu izstādi atklās 3. aprīlī plkst. 5 pēcpusdienā Daugavas Vanagu namā, 125 Broadview Ave. Tā būs atvērta minētā vakarā līdz plkst. 9, bet 4. aprīlī no plkst. 2 pēcpusdienā līdz 9 vakarā, pārējās dienās no plkst. 6 — 9 vak. Izstādi slēgs 8. aprīlī.

◍ Atreferējumā par Sv. Jāņa draudzes gada sapulci minēts, ka revīzijas komisijas gada pārskatu lasījis J. Bārs. Pareizi jābūt: N. Mednis.

◍ Toronto universitātē rīkotā sapulce, lai iepazīstinātu studentus ar Kvebekas nelikumīgās „atbrīvošanas" partijas viedokli notiesātā Pola Rozes tiesāšanā, beidzās ar separātistu un Edmunda Bērkes sabiedrības pārstāvju izkaušanos. Lietotas arī ķīmiskās bumbas, kas uz brīdi aklina, un mesta smirdbumba. Apcietināti 5 ne miernieki. Sapulcē runāja FLQ aizstāvis advokāts Lemjē un Kvebekas strādnieku vadonis Mišels Šartrāns.

Vēl viens latviešu advokātu birojs

Latviešu advokātu saime Kanadā turpina augt, jo viens no mūsu jaunākajiem juristiem, Ansis Semenovs, atvēris patstāvīgu biroju Toronto. Jaunais birojs atrodas pašā pilsētas centrā (101 Richmond St. W., suite 1101, tālr. 366-5817), kādā ļoti gaumīgi būvētā modernā ēkā.

Jauno, glīti iekārtoto biroju, kuŗā strādā vairākas sekretāres, Ansis Semenovs atvēris kopā ar kollēgu M. Riteru. Pašlaik pastāv nodoms piesaistīt birojam vēl 6 citus juristus. Pats A. Semenovs labprāt kārto prāvas kriminālun civillietās. Kā viņš paskaidro, šāda nosliece Kanadas advokātūrā ir diezgan reta, jo vairums juristu labprātāk kārto lietas tikai savā birojā.

Ansis Semenovs

30 gadu vecais Ansis Semenovs skolas gaitas sācis Vācijā, pēc tam turpinājis Toronto. Jaunais jurists beidzis Toronto universitātes tieslietu fakultāti un reģistrēts kā zvērināts advokāts. Viņš ir arī MA grāda īpašnieks politiskajā ekonomijā. Starplaikā Ansis Semenovs atradis laiku spēlēt latviešu vienības basketbolu un galda tenisu. 1969. gada augustā viņš noslēdzis mūža derību ar Inesi Akmeni, kas strādā kā ģimnazijas skolotāja un ir beigusi tās mijas fakultāti Toronto universitātē. Ansis Semenovs pieder pie korporācijas Fraternitas Lataviensis saimes..

Jauno advokātu birojā grūti satikt, jo lielāko sava darba laiku pavada aizstāvot savus klientus tiesā. Kā interesantu gadījumu tieslietās A. Semenovs min kādu precētu vīru, kas saņēmis alimentu izmaksu no savas sievas.

Ansim Semenovēm piedāvāts darbs arī no citiem advokātu birojiem.

A. Kr.

Sarīkojums ar havajiešu dziesmām

Ošavas DV nodaļas sarīkojumā, kuŗā tā atzīmēja arī savu 3 gadu darbību, vietējā poļu zālē pulcējās ap 100 apmeklētāju. Sarīkojumu ievadīja Raimonda Šteinberga krāsu filmas izrāde ar Havajas salu skatiem, paužot turienes ziedu un krāsu bagātību. Svinīgā akta daļā uzrunu teica nodaļas valdes priekšsēdis Fricis Berķis. No DV Kanadas valdes sveicienu nodeva E. Jaunzars, aicinādams veltīt vairāk pūļu nākotnes darbam un nešaubīgi ticēt neatkarīgās Latvijas idejai. Kanadas vanadžu priekšniece Monika Jonāne savā vēlējumā aicināja būt vienotiem, jo maza cilts ir tik liela, cik lieli tās darbi. Pateicoties par veikumu, viņa pasniedza nodaļas vanadžu kopas priekšniecei Antoņijai Stārastei grāmatas velti. DV Toronto nodaļas vēlējumu teica tās pārstāvis V. Plūdons. Vakara viesu vidū bija arī DV Kanadas valdes kasieris R. Brīdaļs ar goda tiesas priekšsēdi K. Benconu, DV Druvas nodaļas valdes priekšsēdis A. Kalniņš ar vanadžu kopas priekšnieci Mildu Beņķiti, DV Bramptonas nodaļas vanadžu kopas priekšnieci Mildu Beņcitas amatpersonas.

Svinīgā akta ievadījumā tā dalībnieki vienojās Latvijas himnā, bet nobeigumā — DV dziesmā, karogu iznesot Gvido Lazdiņam. Gaumīgu skatuves dekorējumu bija veidojis gleznotājs Ēriks Biernis. Priekšnesumu daļā iederējās ansambļa „Trubadūri" (Mirjama Bērziņa, Arianna Liepiņa, Maira Zālamane, Sarmīte Šternberga, Ingrīda Bērziņa, Rūta Ezerkalna, Auseklis Pērkons, Andris Jaunzems) Kārļa Staško vadībā skandētās havajiešu dziesmas ģitaru pavadījumā. Īpašā duetā „amerikāņu tūriste" (A. Liepiņa) un „havajietis" (A. Pērkons) ar „Mīļā, nāc mājā" dziedājumu spraigā izpildījumā piedeva programmai īpašu efektu, ko vēl labi papildināja havajiešu tērpu krāšņums.

Sajūsminātie klausītāji pavadīcās programmas izpildītājiem ar bagātīgiem aplausiem. Saviesīgajā daļā Andris Jaunzems no Niagaras, Ņujorkas pavalstī, ar saviem amerikāņu kollēgām atskaņoja deju mūzikas motīvus, arī latviešu. Vanadzes savas priekšnieces A. Stārastes vadībā bija rūpējušās par gaumīgu vakariņu galdu, kas bija iesaistīts ieejas maksā. Darbojās arī loterija.

O. Kļaveniece

SĪKĀS ZIŅAS

◍ Uz Pad. savienības 24. komūnistu partijas kongresu, kas sākās 30. martā Maskavā, izbrauca kanadiešu delegācija, ko vadīja Viljams Kaštans, Kanadas komūnistu partijas līderis Toronto. No Britu Kolumbijas Maskavā piedalīsies Nigels Morgans, bet no Kvebekas provinces — Zamuels Velšs.

◍ ASV senātori ierosinājuši aizliegt no Kanadas ievest roņu ādas, cerot ar to apturēt nežēlīgās roņu mazuļu medības Kanadā. Mednieki šos dzīvniekus nosit visai brutālā kārtā, bieži vien tikai apdullinot un tad noplēšot ādu. Ierosinājums iztirzāts arī presē, kā arī rādīta filma par roņu mazuļu brutālo nogalināšanu. Kanadas zvejniecības ministrs Džeks Dēviss atteicies šo ASV likumdevēju ierosinājumu komentēt.

Makšķernieku spiegu dienests

JAUNAJAI SEZONAI GATAVOJOTIES

Pavasaris darbojas lēni, bet noteikti, „stiepj" dienas garumā un paceļ sauli augstāk debesīs, lai mēs izjustu viņa siltās elpas tuvumu. Makšķernieki tas ierosina gatavoties sezonas atklāšanai. Pirmais makšķernieka jautājums ir — vai man visas ierīces kārtībā? Vai spoles un kāti izlaboti, āķi uzasināti, spēkrati pārbaudīti? Pārbaudāma arī makšķernieka „pūra lāde", vai tajā ir „pork eel", ko lieto uz pretzāļu vizuļiem lūdaku, basu un citu lielo zivju ķeršanai un grimstošais vizulis, kuŗa priekšā uz auklas liekams arī svina trīsstūra svariņš, lai pāris pēdu aiz viņa peldošais vizulis darbotos pareizi, piemēram: „Rapala" vai „Rebel" un citi „cik-cak" peldošie vizuļi, peldošie āķi, apvilkti ar mākslīgu spalvu. Beidzot jāmin arī „Minnow Suspender Rig". Arī šai ierīcei ir labas sekmes. To varētu izgatavot arī katrs pats. Šo minovu — mazo zivtiņu saturētāju vai vadītāju var izveidot šādi: ņem parasto makšķeres auklu ar vienkāršo āķi galā. Pāris pēdu no āķa ar minovu uzstiprināms korķis, bet no tā, kāta virzienā, svins, kam savukārt jāatrodas kādas 4 — 5 pēdas no korķa. Velkot šādu iekārtu pa ūdeni, svina atsvars turas cieši pie upes vai ezera gultnes, bet korķis tur minovu pareizā augstumā un reizē ar to peld redzamā vietā, liekam zivīm viegli noķerams un makšķernieka loms neizpaliks.

Ja nu visas šīs iespējas un līdzekļi rūpīgi apsvērti, tad mierīgi var gaidīt uz sezonas sākumu. Protams, ūdens siltuma mērīšanas iekārta arī nav slikta, ar to makšķerniekam vieglāk atrast dziļumu, kuŗā zivju „tūkstoši" atrodās. Ja arī šāda iekārta neuzrāda zivju atrašanās vietas, tad tās viegli uzzināt ar tā saucamo „zivju ķeršanu ar zivi". Tas izdarāms vienkārši. Ņemsim, piemēram, pikreli. Svešā ūdenī makšķerējot aizvieu pastāvēs iespēja noķert kādu mazu zivtiņu, kuŗas parasti aizklejo tālāk prom no kopējās apmešanās vietas, bet vēlāk atkal tur atgriežas. Šādu mazu pikreli tad nu makšķernieks var viegli izmantot „spiegu dienestam". Noķerto pikreli viegli ar āķa palīdzību piestiprina pie garāka sarkana vai balta diega. Diega virsējā daļā piestiprināms krāsaina korķa vai papīra gabaliņš labākai redzamībai un šo „gūstekni" atlaiž atpakaļ ūdenī. Pikrele uzsāks ceļu atpakaļ uz nometni un makšķernieks ar savu laivu tai sekos. Noklūstot savas ciltsbiedrīgo vidū, „spiegs" apstāsies un makšķernieks varēs viegli tikt pie laba loma.

Kaut arī šāds veids liktos visai labs, atgadās arī citādi. — Kādā izbraukumā svešā vietā, mēs izmēģinājām tikko pieminēto paņēmienu. Mazā zivtiņa devās ceļojumā. Mēs sekojām. Pēc nepilniem diviem kilometriem mūsu „spiegs" apstājās kāda cita makšķernieka tuvumā. Pēdējais, rīkojoties ar savu vizuli, aizķēra arī mūsu „spiegu". Ātri ievilcis to laivā, viņš nobrīnījās par sarkano diegu. Iemetis zivi laivā, viņš diegu ar āķi iesvieda atpakaļ ezerā. Uz mūsu lūgumu atdot zivi, svešinieks atbildēja: „Ūdens ir valsts īpašums un zivs pieder tam, kas to neķer!". Viņš aizbrauca kopā ar mūsu desmit collas garo „spiegu". Tā beidzās mūsu pētniecība pēc labākām zivju uzturēšanās vietām.

Pārliecināmies, ka svešais makšķernieks arī nav neko noķēris šai vietā, izņemot mūsu „spiegu", devāmies uz citu vietu. Arī nekā. Mans biedrs jau sašutis norūca: „Ezers tukšs kā kartupeļu maiss." Cerības tomēr aizvien paliek. Ja apmierinājas ar mazo zivju makšķerēšanu, tukšā nekad nebūs. Arī šai dienā mums gadījās noķert mazu karpu. Noviejotuši mazuli ērtā spainī ar ūdeni, pārcēlāmies tālāk. Brauciena laikā man biedrs saka, ka vajadzētu pāriet atkal uz ķeršanu ar zivi. Pieturam savu „ūdenszirgu". Nu likām mazajai karpai atrast citas karpas. „Spiegs" uzsāka savu ceļojumu. Dažus jardus no laivas pēkšņi virs ūdens uzsāvās liels viļņu mutulis un mūsu ceļvedis pazuda tumšajos ūdeņos kopā ar visu sarkano diegu. „Nu, ko nu — neveiksme," saka biedrs. Atzinām, ka esam atraduši vietu lielu lūdaku ķeršanai. Pikreles nebija, bet lūdakas mums bija.

Tuvojoties sezonas sākumam, mums par zivju ķeršanu ar zivi nebūtu jādomā. Paliek tikai ceļš uz upēm vai kanāļiem, kur parasti pikreles apmetas. Upju straumē vai kanālu kustošos ūdeņos labākā ēsma ir parastā sliека (nakts tārpi). Tāpat ievērojama paša makšķernieka prasme. Makšķernieku gaitas sākot, ir svarīgi — kur iesim! Ja nav zināmi ūdeņi vai ceļi, kā un kur nokļūt, tad lētākais veids ir aprunāties ar kādu no piedzīvojušiem makšķerniekiem. Ja tādi nav zināmi, atliek iet tā saucamo „valdības ceļu". Kanada ir pieejama „Canadian Hydrographic service". Šai iestādē var dabūt pilnīgu pārskatu un arī sīkas ziņas par katru ezeru vai kanāli. Par apvidus, ezera vai cita interesējoša satura kartēm paredzēta maksa, bet tā saucamie „Information Bulletins" tiek izsniegti par brīvu. Ieteicams kā pirmo pieprasīt „Information Bulletin 1.— Canadian Nautical Charts, Great Lakes un Adjacent Waterways". No tā katrs varēs izvēlēties informāciju, kas viņu interesē. Katrā kartē sīki parādīts ezera vai cita ūdens lielums un kādas zivis tajā uzturas. Ja kādam šīs lieta interesētu, rakstīt: Canadian Hydrographic service, Marine sciences branch Department of energy, mines and resources Ottawa.

Bez šeit minētā, katrā tūristu informācijas kantorī Kanadā ikviens atradīs sev piemērotu informāciju par apvidu un citām nepieciešamām ziņām un par tām nekas nav jāmaksā. Šajās ziņās varēsim atrast arī laivu izīrēšanas vietas, tūristu apmetnes un citu makšķernieku interesējošu informāciju Nobeigumā novēlēsim sekmes jaunienācējiem — makšķerniekiem.

J. Treijs

Balvu saņēmēji Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba sarīkojumā „Šalc zaļais mežs", no kreisās: L. Ozoliņš, R. Mierkalns, B. Jakovica, E. Šmits-Kalējs, V. Šulmane un J. Paeglis.

Foto: V. Vingfilds

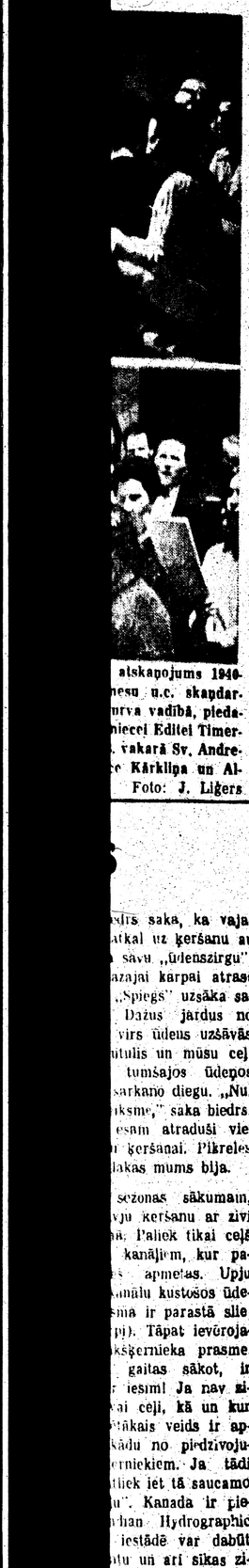

atskaņojums 1940-
nesu u.c. skapdar-
urva vadībā, pieda-
niecei Editei Timer-
. vakarā Sv. Andre-
e Kārkliņa un Al-
Foto: J. Liģers

Toronto latviešu biedrības rīkoto literāro pēcpusdienu ar kokļu mūziku kuplināja kokļu ansamblis, kurā piedalījās koklētāji no Niagaras, Sv. Katrīnām, Hamiltonas un Toronto. Uzņēmumā no kreisās: Benita Paegle, Atis Freimanis, Ilze Morgenšterna, Nora Gubiņa, Inga Vimane, Maira Zālamane, Ruta Ezerkalna, ansambļa vadītājs Kārlis Staško, Sarmīte Šternberga, Ingrīda Bērziņa, Roberts Memenis, Jānis Treimanis, Astra Vītola un Dainis Paegle. Aizmugurē stāv: TLB valdes priekšsēdis I. Alksnis, M. Matīsa, A. Pērkons, E. Šmits un vijolnieks Andris Jaunzems no Niagaras.
Foto: J. Liģers

Rosiga pieteikšanās latviešu valodas studijām

Latviešu valodas studiju Rietummičigenas universitātē administrātīvo lietu kārtotājs Valdis Muižnieks informē:

Latviešu valodas studijām vasaras semestrī no 16. jūnija līdz 6. augustam Rietummičigenas universitātē līdz šim pirmos pieteikšanās papīrus iesūtījuši 60 ieinteresētie. Tā kā kursu dalībnieki, atskaitot pamatkursa (Basic Latvian) studentus, var mācīties vairāk nekā vienā kursā, pieteikumu skaits visos kursos kopā ir 81: pamatkursā (Basic Latvian) 13, vidējā līmeņa kursā (Intermediate Latvian) 23, augstākā līmeņa kursā (Advanced Latvian) 16 un literatūras kursā (Reading Latvian) 29.

Universitātes pieprasītais pieteikumu skaits bija 40, kas tagad ir dubultots. Ieinteresētie var vēl turpināt iesūtīt pirmos pieteikumus līdz 15. aprīlim. Maksājumi par latviešu valodas un literatūras studijām jānokārto ar Rietummičigenas universitāti līdz 15. maijam.

No kurienes nāk šie jaunie idealisti, kas grib šovasar mācīties latviešu valodu un literatūru? — Pārstāvēti ir daudzi latviešu centri Ziemeļamerikas kontinentā; dažī jaunieši nāk no izolētām dzīves vietām dažādās ASV pavalstīs un Kanadas provincēs: Mičigena (11), Ontario (10), Kalifornija (6), Ohaijo (6), Viskonsina (5), Ilinoja (3), Ņudžersija (3), Minesota (2), Ņujorka (2), Pensilvēnija (2), Britu Kolumbija (1), Florida (1), Indiana (1), Kanzasa (1), Kolorado (1), Merilande (1), Misisipi (1), Oregona (1), Vašingtona (1) un Virdžinija (1), kopā 60.

Ko šī plašā interese varētu liecināt? — Vecāku un skolotāju sētā sēkla nav gājusi bojā. Brīdī, kad latviešu studentam rodas iespēja, viņš ir gatavs atbrīvoties no citiem vasaras plāniem un šķērsot kontinentu, lai nodotos nopietnām tēvu valodas un literatūras studijām.

Vai visiem, kas ir jau pieteikušies, būs šīs studijas iespējamas? — Pagaidām galvenā zināmā grūtība vēl daļai no viņiem ir līdzekļu sagāde studiju maksai, apmešanās un iztikas izdevumiem vai ceļa naudai. Vai būs šiem studentiem iespējams palīdzēt? — Latvieši arvien bijuši lepni uz savu studējošo jaunatni. Trimdā viena no kardinālajām problēmām bijušas rūpes par nākošās maiņas sagatavošanu. Šīs studijas pagaidām ir tas tuvākais, kas var atgādināt latviešu valodas fakultāti ASV universitātē ar mūsu valodai pienākošos akadēmisko atzīšanu. Tāpēc cerams, ka visi līdzšinējie lielie un mazie „krusttēvi" turpinās atbalstīt šo mums akadēmiski nozīmīgo pasākumu, ar kuŗu iespējams sagatavot latviski zinīgāku nākošo paaudzi. Tāpat cerams, ka radīsies jauni „krusttēvi", kas atbalstīs latviešu valodas un literatūras studentus vai nu tieši, vai caur šim nolūkam veidoto „Latvian Languge and Heritage Foundation" (kasiere Ginta Sika: 5191 East R Ave, Kalamazoo, Mich. 49002).

Vīrs ar koklētāja sirdi un kaŗavīra asinīm

DV namā Ņujorkā par latviešu kaŗavīriem vēstures gaitā 20. marta vakarā 40 klausītājiem stāstīja DV apvienības dalībnieks bij. ministrs Alfrēds Bērziņš. Savā runā referents apskatīja latviešu kaŗavīru lomu un panākumus gan savās, gan svešu ko mandieŗu vaditās vienībās, sākot ar 10. g. s., kad kurzemnieki 200 gadus cīnījās par savu brīvību pret vikingu uzbrukumiem, līdz 12. un 13. g. s. vācu bruņinieku diplomātija un labākie ieroči pakļāva zemi tacu virsvarai. Tālāk referents vērsās pret iesakņojušos ieskatu par 700 verdzības gadiem. Latviešu kaŗavīrs cīnījās par savu zemi arī Livonijas valsts laikā. Ja nebūtu bijis Livonijas valsts un latviešu kaŗavīru cīņu, latviešu cilts nebūtu bijušas apvienotas, bet pakļautas un ieplūdinātas slavismā.

Par tumšiem laikiem referents apzīmēja krievu patvaldību, kas sākās ar Kurzemes hercogistes pilnīgu iekļaušanu Krievijā 1795. gadā. Lai gan latviešu kaŗavīrs cinijies arī cara armijā pret turkiem un japāņiem un atsevišķi kaŗavīri sasnieguši augstus militārus posteņus, tomēr vipārējs ieskats toreiz radies, ka latvietis nav bijis ists kaŗotājs. 1. pasaules kaŗa cīņas, sedzot krievu atkāpšanos un cīņas pret vāciešiem, tāpat vēlāk pret komūnistiem, apliecināja latviešu kaŗavīra drošsirdību un spējas Viņu slava atzīkanēja līdz Rietumiem. Referents pieskārās arī mūsu strēlniekiem. Viņš vēlāk norādīja, ka Denikina, Kolčaka vai Vrangeļa uzvara mums nebūtu devusi pat 22 brīvības gadus. Latviešu kaŗavīru referents raksturoja kā sentimentālu, nevis brutālu, vīru ar koklētāja sirdi un kaŗavīra asinīm.

Aktrise A. Melinovska deklamēja kaŗavīriem veltītus A. Brigaderes, E. Virzas un Z. Lazdas dzejoļus. Pateicības ziedus saņēma kā referents, tā aktrise, bet bij. apvienības priekšnieks Jānis Lācis ziedus saņēma kā jaunievēlētais Ņujorkas organizāciju padomes priekšsēdis. Pēc sarīkojuma viesi pakavējās pie vanadžu sagādātām maizītēm un kafijas.

Lielākā DV apvienība ASV strauji aug. 20. marta valdes sēdē uzņemti jauni dalībnieki — Boriss Budkevičs, Vitauts Grīnvalds, Aivars Jerumanis, māksl. Fridrichs Milts, Dr. Jānis Skrundēns, Vladislavs Vanaģelis un Valdis Zīmulis. 26. maijā Ņujorkā notiks no Vācijas iebraukušo Lilijas Zariņas un Viļa Skultāna priekšlasījumi par padomju režīmu un Latvijas okupāciju. DV nams nedēļas nogalēs aizņemts līdz jūnijam.

L. R.

Žanis Stuberovskis

MEŽU DARBINIEKA JUBILEJA

Ilggadējais agrākais Zālītes virsmežzinis Žanis Stuberovskis 28. martā atskatījās uz aizvadītiem 75 mūža gadiem. Gavilnieka dzimtā vieta ir Baldone, kur sācis savas dzīves gaitas 10 bērnu lielajā ģimenē. Pēc Rīgas amatniecības skolas beigšanas būvējis pontontiltus pāri Dņeprai, Ķijevas tuvumā, pēc tam strādājis Maskavā, skolu mācības līdzekļu darbnīcā, no kurienes iesaukts kaŗa dienestā. Pirmajam pasaules kaŗam izceļoties, strādājis galvenajā meteoroloģiskajā pārvaldē Petrogradā, kur piedzīvojis boļševiku revolūciju un pa slepeniem ceļiem 1918. gadā atgriezies Latvijā, pieteicoties Latvijas armijā un cīnoties pret, bermontiešiem, kur viņš ievainots. Vēlākajos gados Ž. Stuberovskis iestājās Latvijas universitātē, iegūstot inženiera - mežkopja grādu. Nodarbināts par mežu taksātoru, bet galvenais darba posms saistījies ar Zālītes virsmežniecību, kuŗai Z. Stuberovskis veltījis daudz pūļu, kā zīmīgi attēlojis jubilāra novadnieks, rakstnieks Alfrēds Dziļums, kādā savā darbā, runājot par „Dieva dārzu".

Zālītes virsmežniecības rajonu šķērsoja Rīgas - Jelgavas un Jelgavas - Daudzevas dzelzceļlīnijas. Virsmežniecība robežojās ar Rīgas pilsētas, Olaines, Baldones, Vecumnieku, Bauskas un Vircavas virsmežniecībām, ietverot Iecavas, Zālītes, Salgales, Teteles, Garozas, Pēternieku un daļēji arī Ozolnieku un Valgundes mežus, kas bija iedalīti 6 mežniecības iecirkņos un 42 apgaitās. Tagadējam jubilāram piederēja labi iekoptas lauku mājas „Gundegas", Pēternieku pagastā, bet tās Otrā pasaules kaŗa laikā atradās frontes joslā un tika nopostītas.

Bēgļu gaitas ž. Stuberovski noved Zviedrijā. 1945. gada pavasarī viņš uzsāka darbu zviedru valsts mežu pētīšanas institūtā, Stokholmā. Vasaras sezonas darba gaitas noritēja Zviedrijas mežos, izstaigājot sešās vasarās Dienvid- un Viduszviedrijas mežus. Pēc pārcelšanās uz Jaunzēlandi, kur Ž. Stuberovskis strādāja valsts mežu pārvaldē, viņš dienesta komandējumos apceļoja visu zemi, bet pēc pavadītajiem 7 gadiem devās līdzi meitai uz ASV, atrodot darbu kādā inženieru firmas birojā Bostonā, kur nostrādāja vairākus gadus.

Tagad jubilārs ir pensionējies un dzīves novakari vada Leveretā, apmēram 100 jūdzes no Bostonas, meitas ģimenē. Ar dzīvesbiedri Liliju izaudzinātas divas meitas un dēls, no kuŗiem meita un dēls ir ārsti zobu slimībās, bet vecākā meita ir ķīmiķe.

Osvalds Kļavenieks

Kā darbojas bīskapa Jāzepa Rancāna fonds

Grand Rapidos 1969. gada 2. decembrī noslēdzās ievērojamā latviešu katoļu garīdznieka, dedzīgā patriota un politiķa bīskapa Jāzepa Rancāna mūžs. Viņš tika apbedīts 6. decembrī vietējā Augšāmcelšanās kapsētā. Lai uzturētu dzīvu bīskapa J. Rancāna piemiņu, drīz pēc viņa nāves radās doma izveidot attiecīgu fondu, kas darbotos visas brīvās pasaules apjomā. Tagad šis fonds jau uzsācis darbību un to vada Amerikas latviešu katoļu apvienības priekšnieks, kādreizējais ALJAs valdes priekšsēdis un rosīgs sabiedrisks darbinieks Kon stantins Sventeckis Indianapolē.

„L. A." līdzstrādnieks viņu lūdza izteikties par fonda izveidošanos, iecerēm un darbību.

K. Sventeckis paskaidroja: „Domu par bīskapa Jāzepa Rancāna fonda noorganizēšanu ierosināja latviešu katoļu garīgās aprūpes vadītājs Dr. K. Ručs. Ierosinājums pirmo reizi tika pārrunāts latviešu katoļu garīdznieku konferencē, kas notika bīskapa apbedīšanas dienā Grand Rapidos. Fonda dibināšanas iniciātori-garīdznieki uzdeva ALK As valdei ar toreizējo priekšsēdi P. Daugavieti šo pasākumu virzīt tālāk. Ievērojot bīskapa darbu un nopelnus kā reliģiskā, tā arī nacionālā un politiskā laukā, iniciātori izšķīrās par fonda dibināšanu visas brīvās pasaules apjomā. Fonda statūtu izstrādāšana prasīja desmit mēnešu darba. Fonds par saviem galvenajiem mērķiem spraudis — rūpēsies par bīskapa vārda, viņa ideju saglabāšanu un popularizēšanu, atbalstīt viņa piemiņai veltītu grāmatu un rakstu izdošanu, veikt un atbalstīt latviešu katoliskos un nacionālos pasākumus. Fonds pastāv pie Amerikas latviešu katoļu apvienības kā neatkarīgs pasākums un to pārzin fonda padome, kas sastādās no visu latviešu katoļu centrālo organizāciju pārstāvjiem brīvajā pasaulē. Tā sastāvā pašreiz darbojas: K. Sventeckis (ALKA), K. Boriss (Kanadas latviešu apvienība), A. Ancāns (latviešu katoļu biedrība Austrālijā), prāv. J. Savickis (Latviešu katoļu biedrība Liebritanijā), Dr. A. Namsons (Latviešu katoļu biedrība Druva Vācijā), P. Daugavietis (Korporācijas Lacuania pārstāvis), O. Balodis (LKSA Dzintars pārstāvis), Terese Rancāne (studenšu korporācijas Aurora pārstāve) un O. Rancāns — bīskapa J. Rancāna piederīgo pārstāvis.

Fonda darbību vada statūtu noteiktā kārtībā ievēlēta valde, par kuŗas priekšsēdi nākošiem diviem darbības gadiem ir izraudzīts K. Sventeckis. Savu darbību fonds oficiāli uzsācis 1970. g. 7. novembrī. Lai varētu sekmīgi veikt paredzēto mērķu īstenošanu, pašreiz ļoti veikt ziedojumu vākšana un jau gūta jo plaša atsaucība tautiešu aprindās. Padome šinī sakarībā aicina ikvienu tautieti, kas vēlētos lielā valstsvīra piemiņai nodot kādu ziedojumu, nosūtīt fonda kasierim Jānim Sventeckim, 5849 Brause St., Indianapolis, Ind. 46220, vai fonda pārstāvjiem uz vietām, kur tādi darbojās."

Par fonda iecerēm K. Sventeckis tālāk izsacījās, ka, kā pirmo pasākumu fonda padome ir iecerējusi izdot gadskārtēju bīskapa Jāzepa Rancāna fonda rakstu krājumu. Bīskapa mūža darbs bija veltīts baznīcai un visai latviešu tautai. Tā paužot tālāk viņa centienus, arī šajā gadskārtējā raksta krājumā būtu vieta dažādu tematu un domu autoriem. Pirmajam rakstu krājumam redaktora pienākumus uzņēmies Pēteris Daugavietis, Grand Hevenā, Mičigenā. „Mēs ceram uz visu tautiešu atsaucību, lai kopīgais darbs sekmētos un būtu par labu paraugu nākošām paaudzēm." Piezīmējams, ka fonds pašlaik darbojas uz pagaidu statūtu pamata, bet 29. un 30. maijā Indianapolē paredzēta pirmā fonda padomes sēde, kuŗā statūti tiks pieņemti galīgā veidā.

Valters Zirmītis

Prof. L. Siancītājs

Vienkāršības lielums

ĢENERAĻA ANDREJA AUZAŅA 100 GADU DZIMŠANAS DIENAS ATCEREI

Latviešu lauksaimnieka ģimenē, Plaviņu pagastā, 1871. gada 3. aprīlī dzima zēns, kuŗa mūža gaitas, cīņas un darbs sniedzās neparedzamos pienākumu un amata augstumos, veltīti kaŗa zinātnēm un kaŗa gaitām dzimteni aizstāvot.

No mērnieku skolas viņš lauž ceļu uz kaŗa topografu skolu, tad uz kaŗa akadēmiju, ir ģeodēts, topografs, astronoms tālēs observatorijās; atstājot labos amatus un privilēģēto stāvokli, ģenerālštaba pulkveža pakāpē viņš dodas pie latviešu strēlniekiem to ugunscīņās. Te viņš komandē dažādas latviešu kaŗavīru vienības 1916. g. kaujās pie Smārdes un Ķemeriem un vēlāk 2. strēlnieku brigādi lielajās Ziemsvētku un 1917. g. janvāŗa kaujās Tīrelpurvā pie Rīgas. Apbalvots ar augstāko kaujas Sv. Juŗa ordeni un dabūjis paaugstinājumu ģenerāļa pakāpē, viņu 1917. g. nozīmē toreizējās lielās Krievijas ģenerālštāba ģeodezijas - topografijas daļas priekšnieka amatā, ar ko kļuva pazīstams arī ārvalstīs. Šis amats bija lielajā valstī viens no vadošiem zinātnes un kaŗa mākslas nozarē, kas salstījās arī ar vietu Zinātņu akadēmijā. Zinātnisko darbu ģeodezijā un topografijā Auzānam bija daudz, stīs. Vēl kādu laiku viņam bija jāvada lielā iestāde ārpus dzimtenes, bet kolīdz radās iespēja atgriezties, ģenerālis Auzāns ieradās dzimtenē. Te viņu iecēla Kaŗa padomē, pēc tam arī par galvenā štāba topografijas daļas priekšnieku. Zināms, lielo ģenerāļa pieredzi un zināšanas izlietoja arī Kaŗaskola, militārie kursi, saistot viņu par lektoru.

Aizejot pensijā, kur aiz padarītā mūža darba palika lielie, reti izcilie sasniegumi, viņš pēc savas vēlēšanās pārcēlās uz laukiem, kļūstot par saimnieku iepirktās Auzānu mājās Kurcuma pagastā. Vēl mozs fiziski, ģenerālis 65 - gadnieks, ķērās pie ikkuŗa lauku darba, dzīvi piedalīdamies arī baznīcas un sabiedriskās gaitās.

Ģen. A. Auzāns

1944. gadā pienāca lielās trimdas laiks. Caur Vācijas nometnēm ģenerālis ar piederīgiem nokļuva Anglijā, kur 1951. g. nosvinēja 80. dzimšanas dienu. Ģenerālis Auzāns Anglijā rosīgi darbojās Daugavas Vanagu organizācijā, kas iecēla viņu par goda biedru, piešķirot nozīmi zeltā. 1953. g. martā, turpat 82 gadu vecumā šķīrās no dzīves un apglabāts Anglijas Stokportas pilsētas kapos.

Visu šī lielā vīra personisko dzīvi raksturo vienkāršība un sirds siltums iepretim līdzcilvēkiem. Viņš katrā cilvēkā meklēja tikai labo, pašam veicot lielo darbu un dziļi mīlot savu tautu. Ģenerāļa Andrejs Auzāns ir viens no lielākiem mūsu tautas dēliem. Ģenerāļa dzīvesbiedre un meitas dzīvo trimdā — Kanadā.

Milvoku vanadžu darbs

Atskatoties uz sekmīgiem 19 darba gadiem, Milvoku vanadžu kopas dalībnieces 13. martā pulcējās vietējā DV nama zālē. Mācītājs Ed. Putniņš svētbrīdi cildināja vanadžu degsmi. Svētbrīdi pabeidza vanadžu seksteta garīgā dziesma. Kopas priekšniece M. Cukura pasniedza ziedus DV ASV vanadžu priekšniecei A. Tīdemanei. Pēc sniegtā pārskata kopas vanadzes atbalstījušas DV apvienības sarīkojumus un vairākkārt uzņēmušas māksliniekus-viesus. DV namā notikuši 5 interni sarīkojumi. Ar labiem panākumiem noorganizēta apvienības mantu izloze. Ar līdzekļiem atbalstīti 2 jaunieši latviskās izglītības papildināšanai Gaŗezerā. Nozīmīgos gadījumos sveikti latviešu tautības kaŗavīri ASV bruņotajos spēkos. Slimības gadījumos un Ziemsvētkos apmeklētas un iepriecinātas vientuļas un slimas vanadzes. Pārskata nobeigumā M. Cukura pasvītroja ka kopa mērķtiecīgi centusies piesaistīt un atbalstīt jauno paaudzi. Kopā darbojas arī 12 vanadzes no jauniešu vidus.

M. Cukura nolasīja DV goda biedres E. Klaustiņas rakstveida apsveikumu. Priekšnesumus ievadot režisore M. Valtere-Einberga deklamēja un vanadžu sekstets diriģenta V. Aparjoda iestudējumā un klavieŗu pavadījumā saskanīgi un ar izjūtu nodziedāja P. Barisona Melodijas un J. Norviļa Jaunajam plāvējam, kā arī romanci par skanošo egli, pie kam abas pēdējās pirmatskaņojumā. Minētās dziesmas ievietotas DV un Latviešu koŗu apvienības ASV izdotā krājumā „123 dziesmas sieviešu koŗiem", kas savukārt liecināja par seksteta izcilajām spējām īsā laika sprīdī apgūt samērā komplicētās un prasīgās dziesmas.

Sekoja inž. R. Blāķa interesantais un zinātniski pamatotais priekšlasījums: „Debesu telpas iekaŗošana", kuŗā referents apskatīja mēneša un citu planētu pētīšanas norisi un tās tālāko attīstību. Pie vanadžu klātā vakariņu galda rīkotājām par laipno uzņemšanu pateicās ASV DV priekšniece A. Tīdemane. Vanadzes 19. gadasvētkos apsveica priekšnieks V. Aparjods, atzīmējot, ka vanadžu ierosmē un atbalstā tapis vienreizīgais jaunais sieviešu koŗu dziesmu krājums.

ep.

KĻŪDAS IZLABOJUMS

„L. A." 17. marta numurā ievietotā literārā vakara Ņujorkā atreferējumā ieviesusies kļūda. Dzejniecei Elzai Ķezberei piedēvēto vārsmu par „Dievam nozagto mirkli" autore ir dzejniece Herta Krauja. Lūgums autorei un lasītājiem šo kļūmi atvainot.

A. B-de

F. Molnāra „SPĒLE PILI"

(Pārnesums no 3. lpp.) z

jadzīgās palīdzības tēlotājiem. Tas izrādē bija redzams. Korsta loma par atbildīgu, lai tai kaut drusku pieietu ar paviršu darbu. Tēlotāju pulciņš nav liels, bet tas sastādās no pāris maz skaituvē bijušiem tēlotājiem, un divi no personāža darbojušies tikai skolēnu uzvedumos. Tiem komēdijas frazes veidojums un ķermeņa nepieciešama atbrīvotība ir vēl tālas un svešas lietas. Dažītos pienākumus veicot, režisorampašam Korsta lomai pietrūka apsviedības, kas autora devumā, vadot un sarežģījot lugas intrigu un personāža attieksmes, ir visai komplicēti. Mīkelsonam netrūkst raksturotāja spēju un viņš tās arī respektējami pierādījis dažās lomās. Bet lai veiktu divus tik atbildīgus uzdevumus vienlaicīgi, rezultāts var būt tikai — labums, kas, kaut meklēts vai nemeklēts, pazīts vai nepazīts, nav gūts ne šā, ne tā. Piekŗības siltais rezultāts un guvums Kostam parādās divrunās ar Dvorpiček u (Roberts Miglāns).

Dvorpiček a tēlotājs ir labs, vienmēr atbalsta un palīdzības pilns tēlotājs. Abu dialogi tā izvērtušies arī par labākiem, komēdijai atbilstošākajiem skatiem. Traucēja kaut kādu apstākļu radītā vājā dzirdamība Korsta un Dvorpiček a dialogos. Korsta vieglā izklaidība, ar ko tēlotājs strauji izrāvienā raksturīgi metās pie piezīmju grāmatiņas, arī tēlotājam deva savu atzīstamu avansu raksturojumā. Komēdijas smagums izvērtās daudz smagāks dialogos ar Manski (Alberts Bukāns), ko abiem apgrūtināja vēl daudzie žesti. — Katra fraze un uzsvars kā Manskim, tā Korstam illustrējās ar roku kustībām, kā takti rādot, kā apstiprinot teicamo. Manska loma tēlotājam ar ērto, mazliet flegmatisko noslieci citādi bija piemērota.

Abi jaunās paaudzes tēlotāji, Pēteris Ancāns un Valdis Mārsons, bija atstāti bez nopietnākas uzmanības un palīdzības jau minētās režisora lielās lomas dēļ. P. Ancāns sekretāra, rekvizitora, skaņu eksperta u. c. uzdevumu svarīga ierēdņa lomai ārēji bija kā radīts. Ar spraigo, iekšējo koncentrējumu, kaut neveikli, bet noteikti parādīja savu vajadzību un arī pelnītu uzmanību no režisora - paidagoga rokas... Labā atmiņā tas ar savu mūzika - entuziasta lomu kādā skolnieku uzvedumā. V. Marsons kā parādība interesants lutinātā, koptā mūzika Ādama lomā. Bet režija nebija tam palīdzējusi atrast izteiksmi, kas pārliecinātu, ka jauneklis varētu pavadīt bezmiega nakti greizsirdīgās mokās kādas primadonnas dēļ.

Primadonna Ilona Vijas Vares tēlojumā bija viegli dzirkstīga tajos skatos, kur autors to bija ievedis tā sauktajā „spēlē, kas spēlējas spēlē". Bet pirmajā ainā, uznākdama kā grēcīgās dēkās piekŗerta negantniece,, tēlotāja nevarēja saslieties un sadarboties ne ar Korstu, ne arī ar vieglo atmosfairu savus primadonnas grēciņus stāstot. Intriģējošajai sarunai aiz sienas abiem tēlotājiem arī nebija komēdijas vieglās gaisotnes, pie tam saulainās Italijas romantiskās pils - viesnīcas elpojumā.

Lai veikla vai neveikla būtu Almadija komiskā spēle (Valdis Mārtinsons), bet tēlotājam raksturotāja - komiķa dotības tek līdzi kā divi pieradināti un pakļausīgi suņi. Tā reta dāvana, un tēlotājs rīkojas, kā māk ar savu lomu, bet nekad un nevienā vietā neliek skatītājam manīt, ka tas apzinās savus dotumus... V. Martinsona sirds nemeklē „sava labuma", vismaz ar savu aturīgo stāju pret skatītāju un lomu.

Dekorācijas darinājis Valdis Vare. Tā ir nepretencioza telpa, bet tajā ir sava gaisotne, kas palīdz aiziet ar tēlotājiem vieglajā dienvidu zemju dzīvības pulsējumā, kur mazās lietiņas kļūst lielas un dažādie pārkāpumi — sīki un niecīgi, ja ieiet kādā pilī, kur katru dienu neiegriežas.

Visas kļūmes, ko karstās sirdis ar meklējumu, vai nekā nemeklēdamas, bija atradušas, vai zaudējušas, dažu labu skatītāju varēja vest uz domām, ka tas nemaz nav tik noteikts apgalvojums, ka latviešiem nav komēdijas aktieru ar komēdijas vieglumu un varēšanu šo vieglumu rādīt.

ASV chronika

BOSTONA

Kupls draugu, radu un organizāciju pārstāvju pulks 20. martā Bostonā viesojās inž. H. Ules mājā, kur minētā dienā 80 mūža gadus atzīmēja šejienes gados vecākais rūjienietis Ernests Auniņš ar dzīvesbiedri Veroniku, kuŗai piepildījās 70 mūža gadi. Pirmā apsveicēja bija mazmeita Daina, kas jubilārei veltīja īpašu klavieratskaņojumu. Māc. F. Ruperts abiem gaviļniekiem veltīja Isu svētrunu, bet pianiste Dr. Ingr. Gutberga atskaņoja korali. Džamaikas draudzes pr-ks V. Kenigs pasniedza jubilāram sudraba šķīvi. Pazīstamā kulinārās mākslas veicēja Valija Krūza bija klājusi dekorātīvu viesību galdu. Gaviļniekus sveicināja O. Blūmītis, O. Akmentiņš, J. Klucis, E. Dzelzkalējs un inž. H. Ule. Bija arī daudz rakstveida apsveikumu, to vidū arī no Latvijas un Austrālijas.

O. A.

...meša", no krei-
...to: V. Vingfilds

Mag. hist. Austra Augenberga

Opozicijas kustības attīstība Pad. savienībā

Rietumos ir dauds rakstīts par opozicijas grupu darbību Pad savienībā un viņu slepeni izplatīto izdevumu „Samizdat". Tomēr ziņas ir saraustītas, trūkst sistēmatiska pārskata par to.

Dienvidfrancijā, Eksas universitātes grāmatnīcā ieraudzīju grāmatu ar virsrakstu „Samizdat, komūnistu opozicijas balss Pad. savienībā" („Samizdat, La voix de l'opposition communiste en U. R. S. S.). No sākuma domāju, ka biezā grāmata (644 liela formāta lappuses) ir „Samizdata" tulkojums franču valodā. Tomēr tas nebija tulkojums, bet pārskats par to, kā Pad. savienībā pakāpeniski ieaugusi kustība, kas ir vērsta pret Kremļa diktātoriem. Grāmatu ir izdevis franču kreisais apgāds „Combats Seuil" (tas pats, kas nesen izdeva franču studentu nemieru vadoņa Konna Bendita „Manifestu"). Tādēj grāmatā ievietotajiem krievu opozicionāru ziņojumiem, vēstulēm u. c. ir pievienots franču apgāda ievads un komentāri. Pēdējos ir ļoti asi uzbrukumi ne tikai Staļina, bet arī tagadējam Kremļa režīmam. Izdevēji pastāvīgi lieto nosaukumus „Kremļa birokratija", „jaunā Kremļa aristokratija", „augonis strādnieku valsts ķermenī" u. c. Tie uzsver lielo saimniecisko un politisko nevienlīdzību starp jauno valdošo šķiru un tautas masām. Kremļa birokratija esot „Rietumu buržuazijas sabiedrotā", un tikai vispasaules revolūcija varot atbrīvot ekspluatētos un apspiestos visā pasaulē.

Tamildziga valoda ir bieži dzirdēta, bet šoreiz tani ir kaut kas jauns: pirmo reizi kreisajās aprindās tiek atklāti prasīta Kremļa diktatūras salaušana. Pirmo reizi šīs aprindās tiek atklāti izteikta pat tik „ķecerīska" doma: Padomju soda nometnes neesot labākas par Hitlera nometnēm!.. Tāt tad, komūnistu rindās — kā Pad. savienībā, tā Rietumos — ir radusies plaisa, kura arvien paplašināsies. Grāmatā ir daudz jaunu ziņu par nemiera kustības attīstību pēckara Krievijā jau Staļina laikā — par spīti terroram: tā, piemēram, streiki un sacelšanās mēģinājumi notiek gandrīz nepārtraukti soda nometnēs. Jau 1947. g. Vorkutas rajonā grupa sarkanarmijas virsnieku ir nodibinājusi „Ziemeļkrievijas demokratisko kustību". 1948. g. ir radusies opozicijas grupa „Ļeņina patiesais darbs" ar šādiem programmas punktiem: 1) Cīņa pret valdību, kas balstās uz birokratiju un armiju; to var gāzt tikai politiska revolūcija. 2) Krievijā ir jānodibina demokratiska iekārtas strādnieku un zemnieku padomju veidā ar vispārējām un aizklātām vēlēšanām. Ap to pašu laiku nodibinājusies vēl viena slepena opozicijas grupa, kuras programma izteikta „vēstulē Staļinam". Tanī Krievija nosaukta par vergu valsti un tautu cietumu. „Ziemeļkrievijas demokratiskā" kustība izsaukusi sacelšanos Vorkutā 1948. gadā: nemiernieki sagrābuši ieročus nometnē un mēģinājuši ieņemt Vorkutu, nemieru apspiešanai pielietota pat aviācija. Tā tad, kustība nogājusi visai tālu.

Arpus nometnēm pirmā opozicijas grupa parādījusies Maskavā 1952. gadā. Tā sastāvējusi galvenokārt no studentiem un izplatījusi pret Staļinu vērstas lapiņas. Nelegālās grupas locekļi — tāpat kā iepriekšminētos gadījumos — visi atklāti.

Nemiera kustība, īpaši sodu nometnēs, sevišķi pieaugusi pēc Staļina nāves, kad 1953. g. amnestija atbrīvoja kriminālnoziedzniekus, bet pagāja garām politiskiem cietumniekiem. Sakarā ar to 1953. un 1954. g. notikuši masu streiki Norilskā, pēc tam Vorkutas rajonā. 1942. gadā Vorkutā bijis liels pieplūdums no „jaunajām padomju republikām" — Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Rietumukraiņas, bet no sākuma šīs nacionālās grupas attiekušās stāties sakaros ar komūnistiem — un vispār ar krieviem un attiekušās arī no kopējā streika. Kādēj? Tās cerējušas uz savu atbrīvošanu, jo domājušas, ka izcelsies jauns karš starp Pad. savienību un Rietumiem. Beidzot arī šīs grupas pievienojušās streikam.

Nometņu administrācija un arī valdība Kremlī bijušas galīgi sazudējušas galvu: uz saviem nemitīgiem telefona zvaniem nometņu administrācija nesaņēmusi no Kremļa nekādus noteiktus norādījumus, un tā dažās nometnēs streiks vilcies pat 3 mēnešus. Var saskaitīt sakarus starp strādnieku sacelšanos Austrumberlīnē 1953. g. jūnijā un streiku Vorkutā 1953. gada augustā. 14 Austrumberlīnē notiesātie studenti nosūtīti uz Vorkutu un tur informējuši nometnes iemītniekus par savām prasībām Berlīnes sacelšanās laikā, kā, piemēram, prasību sarīkot brīvas vēlēšanas u. c. Krievi atbildējuši, ka viņi gribētu minētām prasībām pievienot vēl vienu — autonomijas piešķiršanu dažādām Pad. savienības tautām.

Augšā minētajā Francijā iznākušajā grāmatā ir minēti Norilskas nometnes Nr. 5 prasību 13 punkti. Streikotāji tur prasa vienādas tiesības visiem nometnes iemītniekiem — arī nacionālām minoritātēm. Šinī sakarā jāmin viens interesants fakts. Nometņu administrācija no sākuma par darba grupu vadītājiem jeb „brigadieriem" izraudzījusi galvenokārt baltiešus un ukraiņus (acīm redzot, arī nometņu režīmā tie bija inteliģentāki, labāki strādnieki nekā krievi! Ref.). Bet tad nācis valdības rīkojums, ka vismaz 80% no brigadieriem jābūt krieviem (krievi arī šeit bija „privilēģētā šķira", kā redzams!). Streiki turpinājušies dažās vietās (piemēram, Chabarovskā) vēl 1955. g. decembrī. Visur streiki apspiesti, bet panākti daži uzlabojumi nometņu režīmā.

Pēc Staļina nāves opozicija Kremļa režīmam sāka izpausties arī literatūrā — vēl pirms Siņevska, Daniēla un Solženicina darbu parādīšanās. Pirmās „bezdelīgas" šinī literatūra s virzienā bija Dudinceva romāns „Ne no maizes vien" un Jevtušenko dzejas (Jevtušenko tēvs ir latvietis. Jevtušenko gan vēlāk labi prata iegūt dažādas privilēģijas Hruščova laikā!).Visasākais uzbrukums Kremļa birokratijai šinī periodā izpaudās pazīstamā rakstnieka Paustovska runā (grāmata sniedz pilnu šīs rietumos maz pazīstamās runas tekstu.) Rakstnieks tur uzver, ka Pad. savienībā esot radusies jauna, rijīga sīkpilsoņu šķira, kurai neesot nekā kopēja ar sociālismu, tās ieročī esot apmelošana, morāliska un arī „parastā" slepkavošana. Cīņa pret to esot sākusies un esot jāturpina līdz galam. Sakarā ar Paustovska vardu gramatā ir minēts kāds Rietumos maz pazīstams fakts. Paustovskis, kas tiešām seko savos darbos krievu klasiskās literatūras labākām tradicijām, bijis viens no 1964. g. Nobela prēmijas kandidātiem, bet Stokholmas komiteja, „klausot krievu čekas propagandai", nolēmusi piešķirt prēmiju Šolochovam, kurš nevienu reizi vien nodevis čekai savus darba biedrus.

Beidzot 1956. g. noticis arī rūpniecības strādnieku streiks Maskavā, un streikotāji panākuši darba apstākļu uzlabošana. 1956. g. izcēlusies nemiera kustība arī Maskavas studentu starpē. To ietekmējusi ungāru sacelšanās apspiešana. Studenti protestējuši asā veidā, sviežot sejā marksisma - ļeņinisma „profesoriem" papīrus ar Ļeņina citātiem, un viens no tiem draudējis ar „krievu strādnieku sacelšanos pret saviem apspiedējiem" Studentu diskusijas pārgājušas pat uz Maskavas un militārā rajona karzarmēm. Ļeņingradas studenti izdevuši 2 slepenus žurnālus, un beidzot izslēgti ap 2000 Ļeņingradas studentu. Drīz pēc tam Kremlis ievadīja pazīstamo kaŗagājienu pret rakstnieku Pasternāku, sakarā ar viņam piešķirto Nobeļa prēmiju (notikumi atkārtojas: tagad kaŗagājiens pret Solžeņicinu!).

Jauns stiprs opozicijas uzliesmojums notiek apmēram 10 gadus vēlāk. Bet arī starplaikā nemiera liesma gruzd literātu, studentu un pat strādnieku aprindās. 1959. g. stiprs nemiers uzliesmo Kazachstanā, Tamir - Tau pilsētā. Tur jaunie „brīvprātīgie" strādnieki uzceļ barikādes, sagūsta policijas priekšnieku, pakaŗ viņu (?!) un izsviež pa ceturtā stāva logu rūpnīcas direktoru. Kad ierodas armija, sākas „brāļošanās", un nemiernieki beidzot atbruņo karaspēku, tā kā ir jāizsauc papildu spēki. 1960. gadā notiek streiks Maskavā, 1961. g. Odesā un gandrīz uzliesmo sacelšanās Ukrainas pilsētā Novočerkaskā. 1962. gadā Hruščova ierodas Ļeņingradas Kirova (agrāk Putilova) rūpnīcā, bet viņa runu strādnieki pārtrauc ar tik vētrainiem starpsaucieniem, ka viņam... jāpazūd!..

Grāmatā ir sikas ziņas par rakstnieku - opozicionāru tiesāšanu, kuŗa iesākās jau labu laiku pirms rietumos pazīstamās Siņavska un Daniēla prāvas. Tā, piemēram, 1964. g. Ļeņingradā notiesā uz 5 gadiem spaidu darbos rakstnieku Brodski par „sociālu „parasītismu", bet tas paliek neievērots Rietumos. Par Brodski iestājas komponists Šostakovičs, Ļeņina prēmijas laureāti rakstnieki Maršaks un Čukovskis un notiek manifestācija ielās. Pēc 18 mēnešiem Brodski atbrīvoja Brodska prāvai tomēr ir sevišķa nozīme. Tā bija valdības brīdinājums visiem rakstniekiem: viņus var notiesāt arī tad, ja viņi nav nekā „kaitīga" sludinājuši savos darbos (Brodskis bija varējis publicēt tikai žadus tulkojumus). Kremlis prasa no rakstniekiem viņa ideju aktīvu propagandēšanu savos darbos: kas to nedara... un domā citādi, ir „parazīts". Nemiers literātu aprindās tomēr pieaug un no literārās plāksnes pāriet politiskā. Nav jāaizmirst, ka labākie padomju rakstnieki grib sekot vecajām krievu literātūras tradicijām: visš 12 g. s. krievu literātūra bija galvenokārt opozicijas balss, Krievijas režīma kritika. 1965. g. rakstnieks Galanskis sarīko demonstrāciju Maskavā ASV sūtniecības priekšā un paskaidro garāmgājējiem: „Manai demonstrācijai ir politisks raksturs.. Es piederu kreisi noskaņotai jaunās inteliģences grupai. Man ir izdevies publicēt dažus tekstus Vācijā, Anglijā u. c."

Nepakavēšos ilgāk pie slavenās Siņavska un Daniēla prāvas 1966. g., jo par to ir Rietumos daudz rakstīts. Ar to Kremlis gribēja galīgi apklusināt resp. iebiedēt radikālo inteliģenci, bet tas neizdevās, un tai sekoja jaunas prāvas, kā piemēram 1968. g. pazīstamā Galanskova un Ginsburga prāva. Tā vēl nebija izbeigusies, kad Litvinovs un Larisa Daniēle griezās pie „rietumu progresīvās preses un sabiedriskās domas", aicinot rietumu radio pārraidīt viņu protestu. Tas bija pārdrošs, līdz tam vēl nepiedzīvots paņēmiens Padomju opozicijas kustībā, kuŗa līdz tam aprobežojās ar protestiem Pad savienības robežās.

Vislielākais nemiers uzliesmoja sakarā ar notikumiem Čechoslovakijā. Grāmatā ir sīki apskatīta atsevišķu opozicionāru atklāta nostāšanās Dubčeka reformu pusē, piemēram, Kosterina, Grigorenko, Jakimovičs u.c. un beidzot Litvinova, Larisas Daniēlas un c. protesta manifestācija Maskavā pēc Čechoslovakijas okupācijas. Francijā izdotajā grāmatā ietilpst opozicijas pārstāvju protesta vēstules Kremļa varas vīriem, rakstnieku savienībai u. c... Interesanta ir ģenerāļa Grigorenko atklātā vēstule Maskavas iecirkņa vēlētājiem „Kāpēc es nebalsošu par Kosiginu." Kosīgins bija Staļina un Chruščova valdību loceklis un tā tad esot atbildīgs par šo abu valdību nelikumīgajiem soļiem. Tā ir Pad. savienības apstākļos neparasti asa valoda;..

Interesanta ir arī Staļina laikā uz nāvi notiesāto komūnistu dēlu un meitu vēstule kompartijas centrālkomitejai (1967. g.), kur izteikts protests pret pēdējā laika tendenci rehabilitēt Staļinu. Tās parakstītāju vidū ir arī latviešu vārdi: A. Bērziņš un A. Dimze - Bērziņa (pulkveža Bērziņa pēcnācēji, kas 1917. gadā komandējis latviešu pulku), R. Jansone, T. Smilga, P. Jakirs savā vēstulē kompartijas centrākomitejai min vēl citus Staļina laikā nogalinātos latviešu vārdus: „Eiche, Rudzutaks, Peters, Latsis, Pumpurs."

(Nobeigums sekos)

Mūžībā aizsaukta mūsu mīļā māmuliņa

Lilija Kubulnieks

dzim. ŪDRIS

dzimusi 1893. gada 22. decembrī Latvijā,

kremtizēta 1971. gada 23. martā Londonā Kanadā

Par viņu skumst:

MEITA UN ZNOTS

LŪDZU, KLAUSIETIES

raidījumu 15. GADA GAJUMĀ Toronto Latviešu misijas radio

BRĪDIS AR DIEVU

katru svētdienu, no pl. 9 — 930

Niagaras WHLD raidītājā (viļņa garums 1270)

Informācija: tālr. Toronto 261-4215.

SARIKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

3. aprīlī — pl. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcā L. Garūtas kantāte „Dievs, Tava zeme deg" un citi akadarbi. Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koŗa 19. gadskārtējais koncerts. Piedalās solisti, ērģeles un stīgu orķestris.

No 3. — 8. aprīlim — Erika Bierņa gleznu izstāde DV namā, 125 Broadview Ave. Atklāšana 3. aprīlī plkst. 5 pēcpusd. Izstāde atvērta no plkst. 6—9 vak.; svētdienās no plkst. 2—9 vak.

4. aprīlī — pl. 4 p.p. Latviešu namā TLB inž. un tehniķu kopas sanāksme ar filmu izrādēm „Ceļi uz cilvēka prātu" un „Neiedomājamā mašīna"

15. aprīlī — plkst. 8.30 vak. Magdas un Dzintara Veides no Austrālijas koncerts 175 St. Clair Av. West First Unitarian Church telpās. Koncertu rīko DV Toronto nodaļa.

18. aprīlī — pl. 4 pēcp. Latviešu namā Toronto Latviešu preses biedrības literāra pēcpusdiena ar jautra satura programmu.

1. maijā — pl. 8 vak. DV namā maija balle ar maija karalienes vēlēšanām.

16. maijā — ALT Vašingtonas apcambļa viesturāde, Anālava Egļīša „Bezkaunīgie večī" Bickford Park vidusskolā, 777 Bloor St. W. Divas izrādes — pl. 2.30 un pl. 7.00 vakarā.

VANKUVERA

17. aprīlī — plkst. 8 vak. Fisherman's Hall, 138 E. Cordova, jauniešu pavasaŗa balle. Būs dejotāji no Edmontonas, Sietlas un Vankuveras.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, telefons 921-3327, 200 Balmoral Aveuue.

Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā draudzes baznīcā, bet svētdienas skolas mācības sākas plkst. 10.30 ar svētbrīdi.

4. aprīlī, plkst. 11 rītā — Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās draudzes koris dir. **J. Baruša** vadībā.

8. aprīlī, plkst. 7 vakarā Zaļās ceturtdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās Imants Barušs.

9. aprīlī, plkst. 11 rītā Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās Magda Veide un Dzintars Veide no Austrālijas.

11. aprīlī, plkst. 6 rītā Lieldienu rīta agrais dievkalpojums. Dziedās Dainas koris dir. A. Skudras-Kārkliņas vadībā. Pēc tam kopīgas brokastis, ko rīko draudzes dāmu komiteja.

Plkst. 11 rītā Lieldienu dievkalpojums.

16. maijā jaunatnes iesvētes dievkalpojums plkst. 11 dienā.

Mācītājs A. Cops, 33 Balaby Cr., Don Mills. Tālrunis 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel. 924-1563. Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

3. aprīlī pl. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcā draudzes koŗa gadskārtējais koncerts.

4. aprīlī pl. 3 pēcpusdienā Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

9. aprīlī pl. 11 dienā Lielās piektdu, piedalīsies draudzes koris.

dienas dievkalpojums ar dievgal-

11. aprīlī pl. 10 rītā Lieldienu dievkalpojums.

18. aprīlī pl. 3 pēcpusdienā dievkalpojums un svētdienas skola.

25. aprīlī pl. 11 dienā dievkalpojums un svētdienas skola.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

pai.

9. aprīlī — Lielā Piektdienā pl. 5 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu.

11. aprīlī plkst. 6 rītā Lieldienu dievkalpojums. Tūlīt pēc dievkalpojuma kopīgas brokastis baznīcas apaksšējā zālē.

25. aprīlī plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma iesvētīšanas mācību stunda.

BRAMPTONA

4. aprīlī — Pūpolu svētdienā pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

4. aprīlī plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; plkst. 11.00 dievkalpojums pieaugušiem ar dievgaldu; plkst. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

MONTREALA

Māc. A. Voltkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Telefons HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

Pūpolsvētdienā, 4. aprīlī plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola. Jaunatnes stunda. Dziesmu lapiņas.

Pensionāru sanāksme — otrdien, 6. aprīlī, plkst. 2 p.p.

Lielā Piektdienā, 9. aprīlī plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums ar dievgaldu. Dz. lap.

Lieldienu svētrītā plkst. 6.00 no rīta saullēkta dievkalpojums.

Svētdien, 16. aprīlī plkst. 1.30 dievkalpojums. Svētdienas skola, jaunatnes stunda.

Dievkalpojums angliski 11. aprīlī (Lieldienās) plkst. 9.30 no rīta. Dievkalpojumu vadīs igauņu draudzes mācītājs K. Raudseps.

25. aprīlī plkst. 1.30 dievkalpojums.

2. maijā plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums.

9. maijā plkst. 1.30 p.p. Ģimenes dienas un Svētdienas skolas darba noslēguma dievkalpojums.

OTAVA

Māc. Eds. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

Palatvieši, puslatvieši, jaunlatvieši, veclatvieši

PIEZĪMES PAR LATVIEŠU SPORTU

Nu jau kuŗo gadu amerikāņu vieglatlētikas žurnāls „Track and Field News" laiž klajā speciālizdevumu, veltītu aizvadītās sezonas vērtējumam un statistikai. Kopš Stendzenieka un Grīgalkas laika šajās skaitļu ailēs vienmēr atrodami arī latviešu vārdi — gan „šejieniešu", gan „turieniešu" un aizpērn pasaules rekordists Jānis Lūsis tika novērtēts kā pasaules šķēpraidis Nr. 1 un Eiropas labākais vieglatlēts vispār. Pērnā pavasaŗa savainojumi ļāva viņam tikai pavēlālā rudenī pietuvoties agrākiem sasniegumiem un ar 88.02 m. rezultātu ierindoties 6. vietā pasaulē. Vilnis Feldmanis ar 83,80 m ir 15., bet Jānis Doniņš ar 79,94 ir 38. šajā sarakstā. Šķēpa metējus dzimtenē trenē Mazzālītis un kādreizējais Latvijas rekordists Otto Jurģis. Krietni ir arī sieviešu rezultāti šajā disciplinā, taču vairāki cittautu speciālisti, somus ieskaitot, ir skeptiskās domās par latviešu šķēpa metēju, sevišķi Lūša, techniku.

Līdzīgas problēmas ir arī mūsu visu laiku labākajam diska metējam un lodes grūdējam Jurim Pūcem — vecs pirksta savainojums liedz trenēt lodi un tā īsti nostabilizējusies nav diska mešanas technika. Blakus „imperijas rekordista titulam viņš pērn Skotijā pievienoja arī uzvaru un zelta medaļu britu kopvalsts spēlēs, bet startēja tikai pāris citās sacīkstēs un ar 59,72 m ir 37. pasaulē. Tā vien liekas, ka šajā klasiskajā disciplinā sācies vēja un steroīdu laikmets. Mazai ilustrācijai der piezīmēt, ka pagājušā gada labākais — zviedrs Bruchs (67,14 m) tikai braukājot no vienas pilsētiņas uz otru stiprāko un „pareizāko" vēju meklēdams, un pagājušā vasarā startējis 74 sacīkstēs.

Pūce jau kopš pagājušā rudens dzīvo un strādā Toronto, un gatavojas Minchenes olimpiskajām spēlēm nākošā gada augustā.

Ar 67,64 m rezultātu vesera metēju saraksta 31. vietā ierindojies Austris Upelnieks, liekot pievienoties britu „Athletics Weekly", ka „...neizsmejami šķiet, ir Baltijas krastu stipro vīru krājumi." Vienīgais latviešu skrējējs šajā sarakstā šoreiz ir Māris Gailis — 39. vieta 5000 m distancē ar laiku 13:46,8 un tas nozīmē, ka Voldemārs Vītols vēl nebūtu „apriņķots". Bet kur gan palikuši visi Dālinpēdas staigātāji — kurš pirms gadiem 30 vai vairāk spētu iedomāties sojotāju sarakstu bez latviešu vārdiem tajā? Nav sarakstā arī latviešu visu laiku labākā vidusdistančieka Juŗa Luziņa vārda, kurš pērn nestartēja. Juris tagad ir ASV bruņoto spēku virsnieks: atsācis treniņus un jau izcīnījis uzvaras vairākās telpu sacīkstēs. Toronto sacensībās viņš palika trešais, un Ontario vidusskolu grupā 1000 jardu distancē 2. vietu izcīnīja Gatis Roze —viens no Kanadas latviešu viscentīgākajiem vieglatlētiem.

Lasot plašāko ASV vieglatlētikas izdevumu neviļus jāpabrīnās par amerikāņu atpalicību — turēšanos pie archaiskās pēdu un collu sistēmas, tāpat sieviešu vieglatlētikas „neatzīšanu" — vieglatlēšu rezultātus nākas meklēt citu zemju izdevumos. Pasaules autoritāte šajā branžā ir Austrālijas latvietis Bernhards Čečins, vairāku attiecīgu grāmatu un publikāciju autors un līdzautors.

o

Latvijas neatkarības laikā „Sporta Pasaule" katru gadu vairākos turpinājumos publicēja aizvadīto sezonu skaitļus, vērtējumus, komentārus un nākotnes

Mākslas darbi krāsu attēlos. — Mākslinieku vienības Latvis otrā mākslas pēcpusdiena notika 21. martā Latviešu namā Toronto, kur mākslas darbu kollekcionāre V. Goldmane rādīja savu otro krāsaino diapozitīvu ciklu, papildinot priekšnesumu ar saviem paskaidrojumiem, abos posmos ietverot ap 80 latviešu mākslinieku darbu attēlus, vismaz 600 diapozitīvos. Uzņēmumā no kreisās — skates techniskais personāls: T. Ķiķauka, A. Brūveris, E. Dzenis, lektore V. Goldmane, Z. Juršēvskis un E. Tiltiņš.

Foto: J. Ligers

zīlējumus ārkslidošanā, peldēšanā, svarcelšanā un jo sevišķi vieglatlētikā. Trimdas sākuma gados to darīja pat vairāki mūsu laikraksti. Kad atvadījās Veldres un Grīslīša „Latvju Vieglatlēts" un „mēmi nomira" Sporta Apskats", skaitļu un rezultātu pasaulē iestājās tik drūms klusums, ka nepublicēti un aizmirstībai padoti palikuši pat latviešu sacīkšu rezultāti, piem., Juŗa Zīvtiņas 1,80 m augstlēkšanā. Nekāds mūsdienu rekords tas gan nav, bet ar šādu rezultātu paraksti pietika, lai izcīnītu Latvijas meistartitulu. Var jau likties, ka bārdu laikmetā vietas un balvas ir vērtīgākas par rezultātiem vai personiskiem rekordiem, taču internacionālā statistika turpina plaukt. Šķiet, ka mūsu skaitļu cilvēkus kavē tipiskas trimdas problēmas — vecie piekusuši, jauniem laikmetīgākas nodarbības, un ko tad īsti uzņemt tautiešu sarakstā? Hamiltoniete Jaunzeme jau ir iekšā, bet ko darīt ar Kanadas izlases vieglatlēti Liepiņu, vai piem. Dainu Prauliņu, nelaiķu Mirdzas un Arņa meitu, kas startē skotu sacīkstēs, varētu būt trimdas rekordiste, bet latviski tāpat nerunā dzimusi Albiona ņemē un sevi par „news media" starpniecību un atbalstu, kaut iemesli un mērķi ir dažādi. Amerikāņi un kanadieši, dolara pielūdzēji būdami, dievina savus sporta elkus, kas nopelna simtstūkstošus, un godina veiklus „sporta bizni smeņus", kam atliek miljoni. Somi, sīksti un tradicionāli individuālisti, piekopj sportu, kas veido raksturu. Ir dīvaini, ka mūsu sporta vadītāji, citādi moderni un dažkārt līdz fanātismam enerģiski un neatlaidīgi būdami, nemaz neizmanto mūsu presi savu mērķu un pasākumu „zemes sagatavošanai", un ik dienas tukšākas paliek avīžu sporta nodaļas. Pārskatu un ziņojumu nolasīšanai pēdējā Kanadas latviešu sporta kongresā tika veltītas vairākas stundas, turpmākās darbības apspriešanai un ierosinājumiem atlika tikai dažas minūtes, bet iespiestais sporta vārds un tā loma sporta pasākumu veidošanā pat netika pieminēta.

Ir patīkami atcerēties tos laikus, kad Paula Plīša rediģētais „Trimdas Sports" bija ļoti regulārs nedēļas laikraksts, un „Latvija Amerikā", tāpat kā Ņujorkas „Laiks", plaši informēja lasītājus par mūsu un cittautu sportu simtreiz gadā.

A. Z.

Dauga

Latviešu nar

apdrošināšan

VALD BEB

1658 VICTORIA PARK

TEL. 759-026

IGAUŅU OPT

J. RATAS

169 Danforth Ave.

ACU PĀRBAUDE. AC

GATAVOŠANA PĒC

RECEPTES. ZEISS

Speciāla attaide sūt

uz dzimteni

PIEMINEK

Igauņu uzņēmu

YONGE MEMORIA

2019 Yonge St., To

(Starp Eglinton un

487-2147, vakaros

Kvalitātes darb

eiropiešu me

Baltic

PLASTER

Izdaru visus neple

māju remont

iekšpusē un ār

Garantēts darbs.

cenas. Metro lice

Zvanit katrā laikā

769-8280

Turner & P

APBEDIŠA

BIROJS

Roncesvalles

436 Roncesvalles

LE3-795

York Cha

2357 Bloor St

Parkošana abās

TRANSPO

UZŅĒMU

BALTIÇ MO

tālr. 534-1403,

L.LUNS

OPTIK

Atvērts no pl. 9.30

Ar iepriekšēju pie

470 College St.,

Tālr. WA 1

Vai esat nok

abonem

Piedāvā dāvanām un pašu vajadzībām:

Daugavas Vanagu Grāmatnica

Latviešu namā 491 College St., Toronto 174, tālrunis 921-7121

- GRĀMATAS, visjaunākos izdevumus ieskaitot
- KERAMIKU
- KOKA IZSTRĀDĀJUMUS — pūra lādes, šķīvjus, svečturus, standartiņus
- AUDUMUS — sedziņas, spilvenus, grāmatu zīmes
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — atslēgu maciņus, naudas makus, albumus, viesu grāmatas, adrešu grāmatas, grāmatu zīmes
- LATVIEŠU SKAŅU PLATES
- APSVEIKUMU KARTĪTES

Apskatiet — varbūt kas noder!

Protesti pret veselu cilvēku „ārstēšanu"

GARA NAVES NOMETNES PAD. SAVIENĪBĀ

Ļeņingradas psihiatriskās slimnīcas divi ieslodzītie nemiernieki savā apellācijā apliecināja, ka gara slimnīcās ieslodzītajiem ar varu spiež ieņemt narkotiku, lai panāktu viņu „politiskās pārliecības maiņu". Pretestības grupa paziņoja atklātībā 1000 vārdu dokumentu, kopā ar Andreja Sakarova, ārsta un civiltiesību cīnītāja, telegrammu, kuŗā apsūdzēta cilvēka tiesību un medicīniskās ētikas pārkāpšana. Telegramma adresēta Pad. savienības iekšlietu ministram Nikolajam Ščelokovam.

Abi Ļeņingradas psihiatriskās slimnīcas ieslodzītie, Vladimirs Borisovs un Viktors Fainbergs, iesākuši bada streiku, lai protestētu pret narkotisko zāļu pielietošanu. Viņi izteicās, ka ar apskurbinātājām zālēm mēģina ietekmēt ieslodzīto garīgo procesu. Cietuma administrācija spiež politiskos gūstekņus atturēties no lasīšanas un rakstīšanas, ievieto viņus kopā ar vājprātīgiem, kam ir slepkavības tendences, pielieto elektriskos šokus un citus fiziskus spaidus. Gūstekņi raksta: „Medicīna, viena no humānitārākām profesijām, ir pārvērsta par režīma kalpu, kas kalpo bendes funkcijām. Ar tās palīdzību ir mēģināts burtiski pazudināt dzīvi pavadīt ar apmierinošo vercilvēka prātu, ar ķīmikālijām un fiziskiem spaidiem, ja atteicas pieņemt to domu standartu, ko noteic režīms vai atteicas savu gu maskas smaidu." Fainbergs, viens no parakstītājiem, apcietināts 1968. gada augustā par piedalīšanos demonstrācijās Sarkanā laukumā, protestējot pret padomju invāziju Čechoslovakijā. Viņu apvainoja padomju valsts nozākāšanā, bet tiesāšanas vietā izsludināja par vājprātīgu. Pārējos protesta dalībniekus, Pavelu Ļitvinovu, Pad. savienības agrākā ārlietu ministra Maksima Ļitvinova mazdēlu, un Larisu Danielu. Jūlija Daniela sievu, tiesāja un izraidīja uz 5 gadiem trimdā tālajos padomju apgabalos. Daniels, nemiernieku rakstnieks, pēc 5 gadu pavadīšanas spaidu darbu nometnē, atbrīvots.

Otrs apelācijas parakstītājs Vladimirs Borisovs, arestēts 1969. g. septembrī par pretpadomju rakstu izdalīšanu savā darbvietā kādā Maskavas fabrikā. Arī viņu izsludināja par vājprātīgu. Gūstekņi apsūdz, ka pretējī likumam, kas paredz piespiedu psihiatrisku „ārstēšanu" līdz 2 gadiem, cilvēkus tur ieslodzījuma slimnīcās līdz 15 gadiem. Politiskos gūstekņus patur slimnīcās, kamēr viņi atmet savu pārliecību. Citiem vārdiem sakot, cilvēki, kuŗi atteicās atmest savu pārliecību, ir nosodīti uz neierobežotu laiku ieslodzījumā trako mājās.

Psihiatriskā slimnīcā ar varu ievietots arī dzejnieks Jurijs Galanskovs un turēts apdullinājumā ar narkozi un nervu zālēm. Kāda cita dzejniece, kas protesta peticijā aprakstījusi šo gadījumu, arī ievietota slimnīcā. Kādā citā gadījumā slimnīcā ievietots arī krievu ģenerālis Pjotrs Grigorenko, Otrā pasaules kara varonis, apbalvots ar vairākām goda zīmēm, par protestu pret varasvīru patvaļībām. Viņš atlaists un no jauna atkal ievietots slimnīcā, kā arī atņemta valsts pensija un no ģenerāļa pazemināts par kareivi. Latvijā dzimušais un izglītību ieguvušais polis Jakimovičs arī ieslodzīts trako namā. Jakimovičs lūdza visus brīvā pasaulē atrodošos latviešus un poļus protestēt pret cilvēka brīvības apspiešanu.

Rietumu pasaulē pirmās protesta balsis pacēla Kanadas psihiatru apvienība pret Pad. savienības rīcību ievietot režīma pretiniekus psihiatriskās slimnīcās. Kanadas psihiatru apvienības protestu ierosināja Britu Kolumbijas mediķu apvienība, kuŗas psihiatru sekcijas vaditājs ir Dr. Normans Hirts padomju psihiatriskās slimnīcas nosauca par „gara nāves nometnēm" un aicināja spert soļus pret psihiatrisko slimnīcu izmantošanu, tajās ievietojot veselus cilvēkus, režīma pretiniekus, viņus visādi mocot un dažreiz pat nogalinot. Kanadas psihiatru apvienībā sastāv 1700 psihiatru, kas ziņojumu iesniedza Kanadas mediciniskai apvienībai tālāk nosūtīšanai un atbalstīšanai ASV un Apvienoto nāciju pasaules veselības organizācijai. Kanadas ārstu ziņojumā teikts, ka krievu policijas mašinērija izmanto mediķus, piepiežot viņus parkāpt medicīniskās ētikas principus un prasa vistingrāko šādas rīcības nosodīšanu līdz Pad. savienība izbeidz praktizēt mediciniskās perversijas. Kanadas psihiatru apvienības priekšnieks Dr. Aldvins Stokss uzsvēra, ka apvienības pasākums ir nepolitisks, dibināts vienīgi uz faktiem un vērsts pret valsti, kas atbalsta garā vājo slimnīcu izmantošanu opozicijas apspiešanai.

Nora Pulciņa (Hamiltona), kas no jauna ievēlēta Kanadas vanadžu vadībā un pildīs sekretāres pienākumus, sveic DV KV priekšsēža vietas izpildītāju E. Jaunzaru DV 2. globālo dienu organizēšanas laikā. Pa labi — Kanadas vanadžu priekšniece Monika Jonāne.

Organizēta organizācija

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJA AMERIKĀ"

NO TORONTO DAŽĀDO ORGANIZĀCIJU INFORMĀCIJU ZIŅĀM

Toronto, tāpat kā citos latviešu apdzīvotos centros dzīvojošie jaunieši nākuši pie vērā ņemama konstatējuma. — Konstatējums radies jauniešos vecumā no pusaudžu gadiem, ieskaitot agros divdesmitus, apzinoties, ka tie nekad nebūs spējīgi attaisnot uz viņiem liktās cerības latviešu tautas gara saglabāšanā ar tādām latviešu valodas zināšanām, kādas tiem vairumam nenoliedzami ir. Tās ir vājas. Tik vājas, ka, jaunietis, apzinoties savas spēka gados paredzētās gaitas latviešu tautas druvas kopšanā, bezcerībā nolaižas rokas, uzklausot organizāciju un skolu, arī draudžu un citu kultūras iestādījumu kopšanas aicinājumus, iesaistīšanās dažādās paškarbības grupās un semināros, kas Toronto savairojušies kuplā un rosinošā skaitā. Bezcerīgi viņa aiz tā iemesla, ka viņu nedēļai ir tikai septiņas dienas, kā tas kalendārā sen ievests. Interešu grupas, kam visām viens mērķis — latviskuma saglabāšana, ievērojami pārsniedz nedēļas dienu skaitu... Jauniešu intereses arī dalītas un daudzas. Tās kavē kopt un veicināt jauniešu vājā latviešu valodas pārvaldīšana. Ko darīt kādā interešu grupā, kā piedalīties pārrunās „bez gaŗuma zīmēm" vārdu krājumā, kas atbilst tematam un stostoties, velkot tradicionālo „ē", vai „ā"... Jāsameklē nākošais vārds. Tāpat „velk" patskaņus, vārdus meklēdams, dažs labs jauns semināra, vai kādas citas paškarbības kopas vadītājs. Klausoties kādā jaunieša labi domātā referāta sniegumā, paša lasījumā, aiz neparastajiem uzsvariem „ē" un „ā" (abi patskaņi sevišķi gaŗi kļūst, ja referents nevar salasīt paša rakstīto, zūd temats un klausītājs — jaunietis atkal aiziet no paškarbības grupas nolaistām rokām un nolaistu galvu...

Kaut semināru un daudzo pudu.. skolotāji, mudinādami un cerēdami, dara daudz un gatavi darīt vēl, tie kalendāra dienu skaitu nodarbībās pārslogotam jaunietim, satiekot to augstākais dažas dienas mēnesī — nevar pagarināt.

„Latviešu valodas pabērnu" grupa mērķtiecīgi kērusies pie latviešu valodas mācības organizējamās organizācijas mērķtiecīgas darbības. Organizācija vienreizēju uzmanību saista ar to, ka tai nav ne priekšnieku, ne viņu palīgu ne sekretāru, nekādu sekciju, ne pudu (atcerēsimies ventiņus). Ir tikai organizācijas locekļi un to vājā latviešu valoda. Mērķis: latviešu valodas apgūšana iespējami koncentrētā veidā, atmetot darbības un līdzdalību katrā citā nodarbībā un seminārā. Jaunieši apzinājušies, ka bez valodas tie nevarēs turpināt savu vecāku sabiedrības darbinieku iestaigāto ceļu tautas gara saglabāšanas mērķu īstenošanā un arī nākotnē spraužamo mērķu sasniegšanā. — Sapulcēs, kas tautā tik iecienītas, paliks bez runātājiem, nodomi un darbību atreferējumi protokolcs neraksīti; rezolūcijas paliks nepieņemtas, — vienkārši, valodas grūtību dēļ! Par rezolūciju apsvēršanu un pārrunām viņiem nav ko sapņot, jo nevarēs saprast, ko apsvērt, par ko ieruna. Vēlēšanas varēs izdarīt un amatus sadalīt tikai pēc atmiņas, iegaumējot kandidātu vārdus. Bet nevarēs iztirzāt „par" un „pret" — trūcīgās valodas dēļ. Šais apstākļos nav paredzama latviskā gara kopšana ar kooperēšanu, vai arī ar tik populāro un izkopto opozīciju operējot.

Paredzētās traģiskās grūtības nākotnē cer novērst ar minētās organizācijas mērķtiecīgu darbību. Ievērības cienības pilnu aktīvitāti uzrādījuši jau pašos darbības sākumos tie jaunieši, kas savā entuziasmā iesaistījušies kādā tautisko tikumu un paražu kopšanas pudura vadībā, bet sāpīgi atzinuši, ka valoda par vāju, lai kaut kā veiktu savus pienākumus grupas dalībnieku interesēs un paredz valodas bāreņu pulkā iesaistīties ar nevilto tu intensitāti un izteiktu aktivitāti.

Kā katrai organizācijai, tā arī latviešu valodas intensīvas kopšanas pulkam nepieciešami īi dzekļi, skolotāju algām, jo tiem paredzams pārcilvēcīgs darbs nokavētā atgūšanai, arī tagadējā veikšanai. Jaunieši atraduši īidzekļu vākšanai latviešu sabiedrībā vēl nepiedzīvotu un pat plānos un nākotnes nodomos neminētu veidu. Paredzētā līdzekļu vākšanas akcija darbosies uz labprātīgu pašaplikšanās nodokļa principa pamata. Kā pirmos labprātīgo ziedotāju sniedzējus uzņēmīgie „valodnieki" cer atrast tā saucamos „bilžu nodokļu" devējos. Tie ir sabiedriski darbinieki, mākslinieki, zinātnieki, dažādu organizāciju priekšnieki ar palīgiem, sekciju vadītājiem u. c., kuŗu attēli foto uzņēmumos laikrakstos redzami ievērojami lielā skaitā. Valodas kopēju grupa rotācijas kārtībā sekos laikrakstu uzņēmumu (foto) sērijām un, sasniedzot ievērojamāko foto attēlu kulminācijas skaitu, griezīsies pie minētās personas ar lūgumu ziedot kādu summu savai daudz iemūžinātai personai un latviešu valodas kopšanai par labu. Ziedojumu vācēji cer uz labiem rezultātiem šai aplokā, jo daudz fotografētā persona, ieinteresēta par neparasto akciju, apzināsies, ka laikrakstā paredzams vēl kāds pilnīgi neredzēts un neparasts uzņēmums, sakarā ar neparasto ziedojumu vākšanas akciju.

Vēl spožākas izredzes jauno censoņu grupa lolo, apgrozoties tajā jaužu sabiedrībā, kur sastopami darba un citu personīgu jubileju atzīmētāji un svinētāji. Sevišķi mērķtiecīgi jaunie valodas kopēji apzinās tos jubilejas svinētājus, kas savās jubilejās saņēmuši aploksnes ar saturu, atbilstīgi jubilejas dāvanai. Pašapliksānas nodokļa vākšanas akcijā domāts iesaistīt arī krūšu nozīmju saņēmējus un piešķīrējus.

Grūtības jauniešiem sagādās kāda līdzekļu vākšanas akcija „mielastu un gaumīgi klāto galdu" nepārredzami koptā rosība un nepārredzami apzināmo dalībnieku skaits. Bet tāpat darbojoties darbiniekiem ar rotācijas kārtībā veikto uzdevumu norikojumiem, tiem nodomā stāties sakaros tikai ar mielastu tehnisko personālu un produktu pircējiem. Uzzinot paredzamo dalībnieku skaitu kāda gaumīgi klāta galda tuvumā, tie viegli un bez piepūles cer izvilkt vidējo procentuālo kaloriju skaitu, aprēķinot patēriņa kvantumu uz individuālu personu. (Jaunieši smalkjūtīgi atturēsies no jautājumiem par patērēto alkoholisko dzērienu kaloriju daudzumu; ievērots tiks tikai aritmētikā parastais kopējais dalītājs un kopējais saucējs). Pēc aptuveno ziņu saņemšanas, jaunieši griezīsies pie redzamiem un bieži sastopamiem mielastu rīkotājiem un apmeklētājiem. Sagaidā, ka tieši pēdējais iecerētais ziedojumu vākšanas veids būs visveiksmīgākais.

„Latviešu valodas bāreņu" organizācijas locekļi, kā tie paši sevi apzīmējuši, vadās no sauklja: „Mērķis attaisno līdzekļus." Līdzekļi ziedojumu vākšanas akcijā ir neparasti un oriģināli, bet kā to ņem...

—sp—

„ES ZINU-VĒŽA SLIMĪBU VAR IZĀRSTĒT"

saka Pauls Urbanskis Toronto. Ar ārsta izmeklēšanu viņš izārstēja kakla vēzi pirms 8 gadiem. Viņš ir viens no tūkstošiem, kas izveseļojās, jūtās labi un dzīvo šodien medicīnisku atklājumu rezultātā.

Toronto pilsētas

VĒŽA SLIMĪBAS APKAROŠANAS BIEDRĪBA KANADĀ

(CANADIAN CANCER SOCIETY)

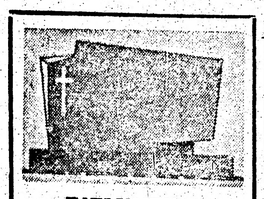

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums

YONGE MEMORIAL LTD.

2019 Yonge St., Toronto 7
(Starp Eglinton un Davisville)

487-2147, vakaros 445-8955

Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

KAKTIŅŠ

Velcam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd.,

Baltic
PLASTERING

Izdaru visus neplecīešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē. Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761. Zvanit katrā laikā Toronto

769-8280

Lielākais un labākais veikals Kanadā speciāli

EIROPIEŠU DELIKATESĒM

vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas

tip-top MEATS

delicatessen

1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Avenue — Don Valley Parkway)

Estd. 1874

Turner & Porter

APBEDIŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.

LE3-7954

York Chapel
2357 Bloor St. W.

Parkošana abās bēru mājās

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams

125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—

465-5225

DAUGAVAS VANAGU KLUBS

OTRĀ STĀVĀ

ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LIDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.

Daždi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām

Uz redzēšanos!

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
tālr. 534-1403, Toronto

L.LUNSKY
OPTIKIS

Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

Vai esat nokārtojuši abonementu?

TORONTO PILSĒTAS ATKRITUMU SAVĀKŠANAS PLĀNS LIELAJAI PIEKTDIENAI un LIELDIENU PIRMDIENAI

Abas dienas ir svinamās dienas civilpakalpojumos.

LIELAJĀ PIEKTDIENĀ atkritumu savākšana nenotiks.

Kārtējo savākšanu izdarīs sekojošā otrdienā.

LIELDIENU PIRMDIENĀ savākšanu izdarīs tiem, kas šo pakalpojumu parasti saņēma pirmdienās.

H. F. ATYEO, P. Eng.
Ielu komisārs

IZĪRĒJAMA

8 istabu dzīvojamā māja labā satiksmes rajonā.

Zvamīt Toronto

759-1853

„Atceries, Biruta, pirms 18 gadiem, kad tikāmies LNAK padomes sēdē..." — „...jā, un šodien, Konrad, vai neesam vēl tikpat jauni un skaisti?" — Biruta Senkēviča dalās atmiņās ar tālo viesi Konradu Dobeli no Edmontonas LNAK jaunās padomes sesijā Toronto.

Foto: J. Līgers

Kur ejam - kas jādara

PIEZĪMES PAR CENTRĀLAJĀM KULTŪRAS DIENĀM

ALAs centrālās kultūras dienas šogad notika Kalamazū un Grand Rapidos. Labs mēģinājums atraisīt interesi par kopējiem mērķiem arī attālākos latviešu centros. Līdz šim tādas notikušas Ņujorkā, Klīvlendā un Bostonā. Grand Rapidos gan ir lielāka latviešu kolonija, jauns un plašāks biedrības nams, bet Kalamazū ir možāki un aktīvāki gara darbinieki, kas izvirzīja Kalamazū priekšgalā.

Kultūras dienu ievadījums sākās Grand Rapidos, pilsētas mūzeja telpās ar tēlotājam mākslas izstādes atklāšanu, ko izdarīja ALAs kultūras biroja vadītājs prof. V. Klīve. Vairāk par simtu mākslinieku bija atsūtījuši ap 300 gleznu, bet zāles un žūrijas ierobežojumi atļāva izstādīt tikai 132 gleznas un skulptūras. Žūrijas komisiju ar „lielu nežēlību" vadījusi E. Šturma, noraidot vairāk par pusi iesūtīto darbu, pielaižot 1 — 2 darbus no katra mākslinieka. Vienīgi kāds „dumpīgs Ņujorkas mākslinieks reprezentējās ar 3 vienāda sižeta darbiem. Toties visas gleznas pat bez apskates noraidītas kādam krāšņu Rīgas skatu darinātājam. Toties iecietība bija parādīta mūsu jaunās paaudzes gleznotājiem, jo nebija noraidīti arī negraudēto darbi.

Kalamazū latviešu biedrības pašaurajās telpās notika lietiskās mākslas skate, bet pagrabstāvā rakstnieku cēliens, kurā reprezentējās tikai viesi skaitā pieci, mājiniekiem paliekot klausītāju krēslos. A. Zaļinska ievadījumā viss ritēja raiti bez lielas klausītāju nogurdināšanas. Nelielajā telpā palika arī vēl tukšu krēslu rindas.

Otrā dienā ALAs valdes priekšsēdis Uldis Grava labi pārdomātā un koncentrētā referātā analizēja trimdinieku sabiedriskās un kultūras dzīves centienus. Referents ar pārliecinošiem slēgumiem mēģināja t. s. „labās paaudzes" (kas nospiedošā vairākumā zālē bija) dāmašanu pavirzīt dažus gadu desmitus uz priekšu un tuvāk tagadnes problēmām. Pēc referāta varēja tikai nožēlot, ka jaunā ALAs priekšsēdi dzirdēja un redzēja tikai mazliet vairāk par simtu tautiešu.

Tūlīņ sekojošais komponista Tālivalža Ķeniņa stāstījums par parādībām latviešu mūzikas laukā pēdējos 30 gados bija tik saistīgs un interesants, ka klausītāji tam sekoja gandrīz ar aizturētu elpu. Pusotra stundas garais stāstījums deva tiešām parastajam cilvēkam daudz nezināmu faktu un jaunu atziņu. Nobeigumā komponists visai atzinīgi izteicās par mūzikas dzīvi dzimtenē, īpaši izceļot daudzās komponētās simfonijas.

Šajās kultūras dienās bija reti daudz izcilu referentu. Bez jau pieminētiem referēja O. Jēgens, O. Grīns, Dr. A. Ziedonis, Dr. J. Lelis, kā arī notika komponista A. Ābeles darbu koncerts. Bez tam izcils notikums bija Raiņa „Pūt, vējiņi" izrāde, kaut arī viegtējo aktieru izpildījumā. Iespaidīgs bija A. Sildega dekorātīvais ietērps, izņemot varbūt pirmo cēlienu, kur dzirnu izskats neiederējās aizmugures fonā. Izrāde ritēja visai raiti, aktieru tēlojumi pārliecināja. Varbūt varētu vēlēties Baibas lomai jaunāku tēlotāju, bet tā var palikt tikai vēlēšanās, jo, liekas, citu iespēju nav bijis. Baibas lomu citādi režijas vadītāja A. Sildega notēloja profesionālā līmenī. Labs bija arī R. Rollis Ulža lomā. No jaunās paaudzes tēlotājiem izcēlās Raimonds Ziemelis (Gatiņš) un J. Šverms (Didzis). Izrādē bija iesaistīts arī Dziesmu Vairoga koris, kaut gan novietojuma dēļ priekšnesumi itin kā neiekļāvās izrādes gaitā.

Visumā jāsaka, ka Kultūras dienu sarīkojumos apgrozījās gandrīz vienas un tās pašas sejas. Kaut arī rīkotājos bija visas Kalamazū un Grand Rapidu organizācijas, tomēr daudzas šo organizāciju vadošās personas netika sarīkojumos nemaz redzētas. Varbūt lietderīgāk būtu bijis dažu referātu rīkot Grand Rapidu biedrības namā, kur būtu iespējas ar piemērotu dekorējumu padarīt sarīkojumus svinīgākus. Tāpat arī tuvākajām apkārtnes latviešu kolonijām izrādīt lielāku interesi. Tā ALAs priekšsēža U. Gravas labie nodomi — iet tautā šajās Kultūras dienās tikai daļēji attaisnojās.

Edgars Vilce

Ēģipte gatavojas atsākt karja darbību

Pēdējās nedēļās jauns Pad. savienības ieroču krājumu vilnis sasniedzis Apvienoto arabu republiku, kas saskan ar Ēģiptes ministru prezidenta Sadata paziņojumu par „valsts sagatavošanu karam". Maskava pastiprinājusi Ēģiptes apbruņojumu ar moderniem ieročiem. Krievi ar pretgaisa aizsardzības raķetēm, padomju MIG iznīcinātājiem un tankiem apbruņo arī Sīriju. Ēģipte un Sīrija parakstījušas militāro vienošanos, ar kuru abu valstu bruņotie spēki atrodas abu vienas vadības un atļauj Ēģiptei lietot Sīrijas gaisa spēku bazes.

Ēģipte no jauna uzsvēra, ka dod priekšroku politiskam atrisinājumam, lai panāktu Izraēlas karaspēka atvilkšanos no Sinaja pussalas, bet palielinās sajūta, ka cerības ir illūzoriskas un nepieciešama būs militāra akcija. Ēģiptes prezidentam Sadatam bija vairākas apspriedes ar militāriem vadītājiem un augstākiem frontes līnijas virsniekiem, lai apspriestu situāciju pēc 4. marta pamiera izbeigšanās. Sadata vadītā speciālā kara komiteja izsludināja valstī plašu saimniecisko spēku mobilizāciju iespējamām cīņām nākotnē.

Arabu sociālistu ūnijas (Ēģiptes politiskās organizācijas) ģenerālsekretārs deklarēja Asvanas sanāksmē, ka politiskais atrisinājums nav sekmējies, tādēļ tagad atstāts tikai militārais atrisinājums. „Ienaidnieks neatstās mūsu zemi, kamēr to ar varu nepiespiedīs. Mūsu bruņotie spēki ir gatavi piespiest viņus atvilkties," viņš uzsvēra.

Frontē vietējiem komandieriem dotas pilnvaras atklāt uguni pret katru Izraēlas pārsteiguma akciju. Šī svarīgā pavēle raksturoja pagājušās nedēļas pretgaisa apšaudi pret Izraēlas diviem Fantoma tipa bumbvedējiem, kas bija ielauzušies Ēģiptes gaisa telpā Suecas kanāļa ziemeļos. Kāds Rietumu novērotājs izteicies, ka militārā akcija gar kanāļa zonu var sākties jau pirms vasaras iestāšanās, jo apstākļi tam jau nobrieduši.

Diplomātiskā frontē Ēģiptes ārlietu ministrs Riads apspriedīsies Parīzē ar Ēģiptes sūtņiem Rietumeiropā, Kairo galveno diplomātu Vašingtonā un Apvienoto nāciju delegātu Sajatu. Šo apspriežu svarīgākais nolūks ir novērtēt Rietumu reakciju iepretī Ēģiptes karja darbības atsākšanai. Izraēlas militārie avoti uzskata Kairo ziņojumus kā daļu no „nervu karja", lai pielietojot Pad. savienības spiedienu, piespiestu Izraēlu atvilkties no visām okupētām arabu territorijām. Izraēla uz ASV ieteikuma piekrita Vidējo austrumu miera nokārtojuma vadlīnijām, bet skaidri pateica, ka neatdos savas robežas drošību izmaiņā pret internacionāliem miera uzturētājiem spēkiem, kuŗos bez amerikāņiem ietilptu arī krievu karaspēka daļas gar Izraēlas robežām un Šarmelšeikā, kas ir Izraēlas vienīgā izeja uz Sarkano jūru. Izraēla noraidījusi padomju karaspēka klātieni miera uzturētāju spēkiem. ASV valdības avoti Vašingtonā vēstīja, ka arī prezidents Niksons pretojies krievu klātienei Izraēlas robežu tuvumā.

Prasa prezidentam . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

lošanas atļaujas apm. 100 žīdiem, kas 10. martā pie Kremļa sarīkoja „sēdēšanas streiku". Pirmajās marta 3 nedēļās uz Izraēlu izceļojuši vairāk kā 500 padomju žīdu. Pēc oficiālajām ziņām šogad Pad. savienību jau atstājuši ap 700 žīdu, tikai par 300 mazāk nekā visā iepriekšējā gadā.

Uzskata, ka Kremlis žīdu izceļošanas lietā ir kļuvis „mīkstāks" tādēļ, ka 30. martā Maskavā vajadzēja sākties komūnistu partijas 24. kongresam un pirms tā atklāti protesti un demonstrācijas nebija vēlamas, lai rādītu, ka lielajā padomju impērijā viss ir vislabākā kārtībā. Pēc kongresa, droši vien, būs cita runāšana un izrīkošanās.

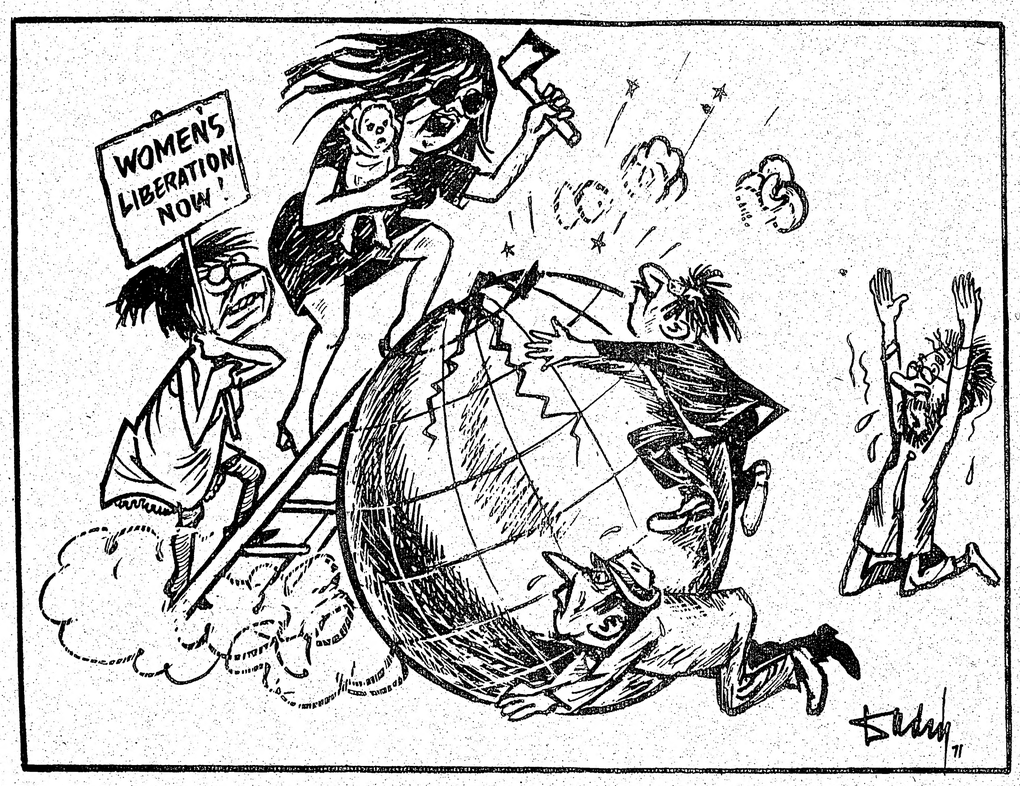

Mūsdienu sievietes pasaulē pārņem varu. Dadža karikatūra

ANGLIJĀ SAVALDA ARODBIEDRĪBAS

Gandrīz 3 milj. britu strādnieku iesaistījās vienas dienas ilgā protesta streikā, kas bija vērsts pret konservātīvās Hīta valdības jauno likumprojektu, kuŗa 150 panti paredz ierobežot streika tiesības un pakļaut arodbiedrības stingrākai kontrolei. Aprēķināts, ka šīs vienas dienas streiks valstij izmaksājis 170 milj. dolaru zaudētās produkcijas, bet 25 milj. dol. savās algās zaudējuši paši strādnieki, kas ne visi atbalstījuši streiku. Vispārējā strādnieku arodbiedrība ar 800.000 biedriem bija attēikusies tik krasā veidā pret jauno likumu nostāties. Bija pagājušas tikai nepilnas trīs nedēļas, kad līdzīgā streikā izgāja 1.500.000 arodbiedrību strādnieki.

Ar jauno likumu paredzēts aizliegt tā saukto solidāritātes streikus, tāpat paredzēts zināms nogaides laiks, pirms arodbiedrību un darba devēju pārstāvju sarunu uzsākšanas, kā arī iespēja sodīt neatļauto streiku rīkotājus. Būtībā jaunais likums neatšķiras no tiem likumiem, kādus jau pieņēmušas citas valstis. Streika priekšvakarā darba ministrs Roberts Kars asi kritizēja plānoto demonstrāciju kā politiskā rakstura streiku, lai radītu tautā nepareizu ieskatu par jaunā likuma īsto jēgu. Streiku populārā valodā apzīmēja par „jaunā likuma nāvētāju" un to uzskatīja kā spēka un iespaida pārbaudi starp britu konservātīvo valdību un zināmā mērā kreisi noskaņotajām arodbiedrībām.

Jauno likumprojektu pēc 30 stundu ilgām un karstām debatēm 25. martā pieņēma apakšnamā ar 307 pret 269 balsīm, dodot valdībai 38 balsu vairākumu. Laikumprojekts iegūtu likuma spēku, par to vēl jānobalso augšnamā jeb lordu palātā.

Kristīgo demokratu uzvara Reinzemē

Reinzemes - Falcas landtaga vēlēšanās 21. martā Rietumvācijā kristīgie demokrāti ieguva absolūto balsu vairākumu. Samērā lielu balsu pieaugumu guva arī kanclera Branta sociāldemokrati bet zaudēja brīvie demokrati un nacionāldemokrāti, kuŗi jaunajā landtāgā vairs nebūs pārstāvēti. No 2,5 milj. balstiesīgo vēlēšanās piedalījās ap 80%. Uz 100 landtaga krēsliem sacentās piecas partijas, bez jau minētajām — arī komūnisti, kas šajās vēlēšanās piedalījās pirmo reizi, nesalasot pat 1% balsu.

Rezultāti šādi: kristīgie demokrāti ieguva 50% un līdz ar to absolūto vairākumu (iepriekšējās vēlēšanās 46,7% sociāldemokrāti 40,5% (36,8%), brīvie demokrāti 5,9% (8,3%) un nacionāldemokrāti 2,9%, paliekot zem 5% robežas un jaunajā landtagā ne iegūstot nevienu deputātu.

Reinzemes - Falcas parlamentā kristīgajiem demokrātiem būs 53, sociāldemokrātiem — 44, bet brīvajiem demokrātiem — 3 vietas. Balsotāji pilnīgi noraidījuši kā galēji kreisās, tā galēji labās partijas. Nacionāldemokrati tagad pilnīgi pazuduši no Rietumvācijas politiskās skatuves, izņemot Šlezvigu - Holšteinu, kur landtaga vēlēšanas būs 25. aprīlī.

Reinzemē nepārtraukti 29 gadus vadīja kristīgie demokrāti kopā ar brīvajiem demokrātiem. Pirms vēlēšanām abas partijas solījās koaliciju turpināt, bet iespējams, ka brīvie demokrāti tagad paliks opozīcijā. Ja tas notiktu, tad nākošos četrus gadus Reinzemē - Falcā valdīs kristīgie demokrāti vieni paši, kaut gan ministru prezidents Kols brīvajiem demokrātiem koalīcijas turpināšanu piedāvājis. Kristīgajiem demokrātiem tagad ar absolūtu vairākumu Zārzemē, Bavārijā un Reinzemē - Falcā stāv preti sociāldemokrāti Iejassaksijā, Hamburgā un Rietumberlīnē.

Ziemeļīrijas protestantu vadības maiņa

Par Ziemeļīrijas ministru prezidentu kļūs 50 g. vecais Braiens Faulkners, uzvarot radikāli noskaņoto Viljamu Kraigu. Faulkners, kas pazīstams kā viduscelja gājējs, pārņēma protestantu ūnijas partijas vadību ar 26 pret 4 balsīm. Unijas partija pārstāv protestantu konfesiju un pēdējos 50 gados veidojusi Ziemeļīrijas valdību. Pēc vēlēšanām ģenerālgubernātors uzaicināja Faulknera sastādīt jauno valdību. Līdzšinējais valdības galva D. Klarks atkāpās nesaskaņu dēļ par taktikas pielietošanu pret katoļu nemierniekiem. Radikālais Viljams Kraigs, būdams neapmierināts ar vēlēšanu iznākumu, brīdināja jauno premjērministru, ja nemieru apspiešanas taktika nekļūs stingrāka, tad divu mēnešu laikā būs jāmeklē atkal jauns premjērministrs. Pašreizējais jautājums protestantiem Ulsterā ir paturēt savu politisko vadību iepretī katoļu civiltiesību demonstrācijām un partizānu terroram, kuŗa dēļ Ziemeļīrijā atrodas 9500 vīru liela angļu armija, lai uzturētu mieru un kārtību protestantu un katoļu vidū. Vairums terroristu piedēr pie nelikumīgās Īru republikāņu armijas.

Pilsoņu karš Austrumpakistanā

Austrumpakistānā turpinās smagas cīņas armijas un civiliedzīvotāju starpā. Pilsoņu karā nonāvēti 10.000 iedzīvotāju. Tās iesākās, kad šeihs Mujiburs Rāmans proklamēja Austrumpakistānu par suverēnu, neatkarīgu Bengalijas tautas republiku ar 75 milj. iedzīvotāju. Pakistānas prezidents Jaja Kans izsludināja izņēmuma stāvokli Austrumpakistānā un aizliedza politiskās aktivitātes visā Pakistānā.

Prezidents Jaja apsūdzēja šeihu Mujiburu Rāmanu, Avami līgas vadītāju, par nodevēju un izsludināja līgu ārpus likuma, aizliedzot to kā politisku partiju. Avami līga turēja savā kontrolē ieņemto Čitagongas pilsētas radio staciju, no kuŗas ziņoja, ka Pakistānas gaisa spēki apšauda Austrumpakistānas „brīvības cīnītājus". Šeihca radioraidītājs apellēja pie Apvienotām nācijām, tāpat Āzijas un Afrikas valstīm dēļ palīdzības.

Pakistānas valdības karaspēks pret šeihca Mujibura atbalstītājiem lietoja tankus un artilēriju. Pēdējie bija apbruņojušies tikai šķēpiem un rungām. Vairāk kā 1500 ciemu iedzīvotāju nogalināti mēģinājumē ieņemt lidlauku. Armijas vienības un iedzīvotāji cīnās Dakas ielās. Austrumpakistānā stacionēti ap 60.000 Rietumpakistānas karavīru.

Austrumpakistānieši jau sen apgalvo, ka Rietumpakistāna, kur atrodas valdības sēdeklis, izmanto bieži apdzīvoto Austrumpakistānu. Mujiburs sarunās ar perzidentu Jaju mēģināja iegūt Austrumpakistānai zināmas pakāpes autonomiju. Austrumpakistānieši ir vieni no galvenajiem džutas ražotājiem pasaulē.

Vīzentāls nerimstas

Novoje Russkoje Slovo ziņo, ka nenogurstošais kara noziedznieku meklētājs Simons Vīzentāls, kas Vīnē vada savu „kara noziedznieku meklēšanas biroju", esot atradis atkal kādu bīstamu kara noziedznieku — ukraini Ivanu Chrobatinu, kas dzīvo Vankuverā. Viņš kā policists esot vainojams 300 žīdu nošaušanā kara laikā, ar ložmetēju.

Turpretim Chrobatins katēgoriski noliedz, ka viņš vispār būtu Hitlera laikā darbojies policijā vai armijā. Viņš gan nēsājis ukraiņu brīvprātīgo uniformu, bet esot bijis tikai parārs karavīru virtuvē un viņa vienīgais ierocis bijis — virtuves pavārnīca...

Šie Chrobatina noliegumi taču neesot ietekmējuši Vīzentālu un viņš griezies pie Kanadas žīdu kongresa ar prasību, lai tas rūpējas par Chrobatina nodošanu tiesai. Līdz šim tomēr nekādas akcijas no Kanadas iestāžu puses vēl neesot izdarītas. Kn.

● Kvebekas terroristu, 27 g. veco Paulu Rozi notiesāja uz mūža ieslodzījumu par Kvebekas bijušā darba ministra Pjēra Laporta noslepkavošanu pagājušā gada 17. oktobrī, 7 dienas pēc viņa nolaupīšanas. Rozi apcietināja 28. decembrī.

SPORTS

Meistarsacīkstes basketbolā

Iggadējais Kanadas latviešu meistars basketbolā — DV jau aizvadījuši divas spēles un guvuvuši divas uzvaras, abas pret latviešu YMCA vienību un jādomā, ka tikpat labi veiksies arī finālā. Pirmā spēlē pret YMCA vienību DV guva vieglu uzvaru un tāpēc otrreizējā tikšanās ar YMCA komandu bija pārsteigums. Otrā kārtas spēlē YMCA pārsteidza DV ar strauju un precīzu spēli. Visu pirmo puslaiku YMCA bija vadībā un tikai spēles pēdējā minūtē, kad YMCA vairākkārt kļūdījās piespēlēs, DV panāca izlīdzinājumu un nobeidza puslaiku savā labā ar 5 punktiem, rezultēts bija 41:36.

Otrā puslaikā DV neatdeva vairs vadību pretiniekam, bet gandrīz līdz spēles beigām rezultāta starpība bija ap tikai 10 punktu. Tiesneša beigu svilpei atskanot DV bija uzvarējuši ar labu 86:66 rezultātu un vienības vadītājs R. Kadiķis varēja atelpot. Apmierināts varēja būt arī YMCA vienības vadītājs E. Pilskalnietis, jo viņa vadītie jaunie spēlētāji parādīja, ka nav ar „pliku roku" ņemami.

DV vienībā labā formā bija A. Richters, Misikovičs un Petmanis. Vienībā labi iekļāvās arī jaunatnes spēlētājs Ezers, bet Lucs bija vērtīgs atbalsts cīņā pie grozlem.

YMCA saspēles vadītājs bija Pilskalnietis, asistējot agrāka laika partnerim A. Liepam. Braši turējās arī YMCAs jaunā gvarde un jāatzīst, ka grūti būtu iedomāties vienību bez jaunatnes spēlētāja V. Pālena, kas kļuvis tehniski veikls un arī bīstams punktu guvējs. Labi veicās arī E. Sostem, kas ieguva pāris jauku grozu.

DV vienībā spēlēja: A. Richters — 27, P. Misikovičs — 25, E. Petmanis — 17, A. Ezers — 8, V. Lucs — U. Siksna, J. Bramanis — 2 un J. Daugavietis.

YMCA: E. Pilskalnietis — 22, E. Soste — 14, V. Pālens — 8, A. Liepa — 10, I. Plampe — 8, A. Dārznieks, O. Tūters.

Ž. Zentiņš

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Feniksa kvintets pabeigs Ņujorkas latviešu koncertapvienības trešo sezonu ar koncertu mazajā Carnegi zālē 4. aprīlī plkst. 5.30 pēcpusdienā. Kvintetā piedalās arī mūsu obojists Andrejs Jansons. Pirms 3 gadiem kvintets atklāja koncertapvienības darbību. Pēc tam bija rinda koncertu ar atzinīgām kritikām kā ASV, tā Eiropā. Koncertapvienības izkārtotā koncertā ir arī daži pirmatskaņojumi, kā Longina Apkalna Rondo strano un Edmunda Goldšteina septiņu latgaliešu tautas dziesmu aranžējums. Bez tam programmā arī Bachs, Bēthovens un Īberts.

—bi—

ČIKAGA

● Čikagas DV apvienības gada sapulci 28. februārī atklāja apvienības priekšnieks U. Vītols, uzaicinot aizvadītā gadā mirušo biedru piemiņu godināt ar klusuma brīdi. Sapulci vadīja P. Ozoliņš. Sekoja apvienības pr-ka U. Vītola, aprūpes nozares vadītāja A. Zaubes un citu amatpersonu ziņojumi. A. Zaube pārrunās aicināja abonēt DV mēnešrakstu un laikrakstu „Latvija Amerikā". Ar aklamāciju par apvienības priekšnieku ievēlēja Uldi Vītolu, viņa vietnieku un aprūpes nozares vadītāju Aleksandru Zaubi, kultūras un informācijas nozari vadīs Rūdolfs Arums; sekretārs Vitālijs Lāčkājs, kasieris Ilgonis Priedulājs, saimnieciskās daļas vadītājs Viktors Kupreičiks, sarīkojumu daļas vad. Arvīds Bārda, biedrzinis Paulis Dišlers, sekretāra palīgs un jaunatnes lietu kārtotājs Leo Klīdzējs. Revīzijas komisijā darbosies A. Būmanis, E. Ozoliņš un A. Eizis. Vanadžu kopu vadīs Elfrīda Šmite ar vietnieci Emmu Gulbi. Vanadžu valdē darbosies Rita Valdmane, Aleksandra Rudzīte, Ausma Turnere, Vija Bārda un Adele Aruma.

A. Ž.

MANCESTRA

● Latviešu ev.-lut. draudzes gada sapulcē piedalījās 45 draudzes locekļi. To ievadīja mācītājs K. Freimanis ar lūgšanu, bet vadīja draudzes priekšnieks J. Binders, protokolējot E. Ozolam. Aizvadītā gadā draudzē noturēti 33 dievkalpojumi. Svēto vakarēdienu baudījuši 218 draudzes locekļi. Kristīti 2 bērni, laulāts 1 pāris, iesvētītas 2 jaunavas, miruši 3 vīrieši un 1 sieviete. 1970. gada 10.000 dol. lielais budžets izpildījies ar atlikumu. Tādā pašā apmērā pieņēma arī jauno budžetu. Dāmu komitejā darbojas priekšniece V. Vītoliņa, viņas palīdze M. Saleniece, sekretāre V. Kaiņiņa, kasiere Ž. Celma, ziedu pārzine A. Fimbere. Svētdienas ksolu ar 10 skolotājiem vada G. Skudra. Skolu apmeklē 28 audzēkņi. Jaunatnes pulciņa priekšnieks ir I. Maidelis, vietniece I. Dzene, sekretāre Š. Antoni un kasiere L. Janava. Valdes vēlēšanās vairs nekandidēja līdzšinējie valdes locekļi Ed. Bogmanis, Ž. Liepiņš un A. Ervins. Valde konstruējās šādi: valdes priekšsēdis un draudzes priekšnieks J. Bindeļs, viņa vietn. A. Ozols, sekretārs P. Simanis, vietn. — O. Grabažs, kasieris O. Dzenis, vietn. E. Ozols un valdes loc. V. Ribickis. Revīzijas komisijā darbosies: priekšsēdis Ed. Bogmanis, sekretārs V. Aldiņš un loc. A. Tenders.

● Latviešu ev.-lua. draudzes dāmu komiteja 20. martā rīkoja draudzes baznīcā vīru dubultkvarteta Tēvija garīgu koncertu J. Ansberga vadībā, ko noklausījās 100 apmeklētāju. Programmā bija uzņemtas 10 dziesmas. Pēc māc. K. Freimaņa lūgšanas un pateicības vārdiem visi klātesošie koncerta sākumā un beigās, ērģelniecei E. Brigmanei pavadot, vienojās kopīgās dziesmās. Dāmu komitejas darbinieces pēc koncerta bija klājušas azaida galdu. P. S.

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu un apkārtnes ev.-lut. latviešu draudzes baznīcas sabiedriskās telpās šās draudzes gada sapulci 7. martā vadīja draudzes priekšnieks O. Jirgensons. No pārskatiem bija redzams, ka draudzē ir 688 locekļi, kuŗu skaitā 98 jaunieši un bērni. Pagājušais gads aizvadīts ar apm. 5000 dol. atlikumu. Paveikti plašāki peldētavas izbūves darbi Mežvidos, nokrāsotas ēkas un paplašināts iebraucamais ceļš. Latviešu skolā 13 skolotāju vadībā mācās 65 bērni. Ievērojamu papildinājumu draudzes budžetam devusi dāmu komiteja. Sapulce apstiprināja draudzes pārskatus un jauno budžetu 11.500 dol. ienākumos un izdevumos. Latviešu skolai paredzēti 800 dol., bet jaunātnes garīgai un latviskai izglītībai 300 dol. Sapulcē piedalījās 47 dalībnieki. — Aizvadītā gadā kristīti 8 bērni, iesvētīti 6 jaunieši un laulāti 6 pāri, 4 no tiem jauktas tautības un konfesijas. Miruši 9 draudzes locekļi. Pie draudzes pastāv arī bēŗu fonds un dāmu komiteja, kuŗa pagājušajā darbības gadā noorganizējusi 10 sarīkojumus, darbojas palīdzības sekcija. 1970. g. pavisam ieņemts 25.220,07 dol., izdots 22.402,14 dol. Lielāko ziedojumu nodevis A. Dāvidsons — 3000 dol. savas mirušās dzīvesbiedres piemiņai. V. Ž.